№ 94 — Rocznik XV. Czwartek, 24 kwietnia 1873.

Za Redakcyą odpowiedzialny Stanisław Bronikowski w Poznaniu.

Administracya, Ekspedycya i Bióro Redakcyi przy placu Wilhelmowskim pod Nr. 15.

Dziennik Poznański wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświętnych.

Cena ogłoszeń (Inseratów): od wiersza drobnego 1 sgr. 6 fen. — Reklamy od wiersza drobnego 2 sgr. (incl. tłumaczenia).

Listy do redakcyi, administracyi i ekspedycyi winny być frankowane.

DZIENNIK POZNAŃSKI.

Przedpłata kwartalna wynosi w Poznaniu 2 tal. 15 sbr., w państwie niemieckiém 3 tal. 1 sbr. 3 fen., w Austryi 6 guldenów we Francyi 18 fr., w Anglii 4 tal. 15 gr., w Szwecy 5 tal. 15 sbr., w Danii 4 tal. 2 sbr., we Włoszech w Szwajcaryi i Belgii 4 tal., w Turcyi 23 fr., w Ameryce 6 tal. 7½ sbr.

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują się w ekspedycyi; przedpłatę przyjmują w monarchii pruskiéj oraz w państwach do związku pocztowego niemiecko-austryack. należących urzędy pocztowe. W innych krajach zaś tylko nasze ajentury, za których pośrednictwem (zobacz niżéj) można także przesyłać ogłoszenia do eksped. Dzien. Pozn.

Rękopisma nadsyłane Redakcyi nie zwracają się i niszczone będ

Ajencye Dziennika Poznańskiego:

W Krakowie Józef Czech, księgarz i Administracya Dziennika Kraj. — We Lwowie F. H. Richter, księgarz. — W Paryżu przyjmują przedpłatę Libraire du Luxembourg, Rue de Tournon No. 16 i pułkownik Raczkowski, Rue du Faubourg Poissonnière 33. — W Londynie: księgarnia B. Bender, 8 Little Newport Street, Leicester Square W. C. — Ajencye do przyjmowania ogłoszeń: Na całą Francyą Jacques Zébaume w Paryżu, rue de Trévise Nr. 30. i pp. Havas, Lafitte, Bullier & Comp. Place de la Bourse No. 8. — W Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Wiedniu i Bazylei: Haasenstein & Vogler. — W Berlinie Rudolf Mosse, Gr. Friedrichstrasse 60. A. Retemeyer, H. Albrecht Taubenstrasse 34. Zeidler & Co., internationale Annoncen-Expedition. „Invalidendank" Behrenstr. 24 i Haack et Rabehl, Friedrichstr. 68. — W Bremie: E. Schlotte. — W Lipsku: Eugeniusz Fort, Sachse & Comp. — W Frankfurcie nad Menem Daube & Comp. — W Wrocławiu Daube, Haasenstein & Vogler i Mosse. — W Pleszewie: L. Zberalski.

POZNAŃ, 23 kwietnia.

Niejednokrotnie podnosiły pisma niemieckie przyjazne dla rządu niemieckiego usposobienie ludności Alzacyi i Lotaryngii i przekonać opinią europejską usiłowały, że niemieckie prawodawstwo, niemieckie instytucye i niemiecka cywilizacya z każdym dniem co raz więcéj się przyjmują w oderwanych od Francyi prowincyach. Wspominały już nawet o tém dzienniki liberalne, że powoli zaczyna się zacierać w tych krajach pamięć przeszłości a podnosić duch niemieckiego patryotyzmu, że wreszcie mundur pruski przestał być nienawistnym dla Alzatczyków, którzy z obecnym stanem rzeczy jak najzupełniéj się oswoili. Sprawa wszakże mera Strassburgskiego a więcéj jeszcze opozycya całéj rady municypalnéj inny przedstawiły obraz usposobienia ludności Alzacko-Lotaryngskiéj i inne rzuciły światło na rządy niemieckie. Te same nawet dzienniki niemieckie, które rozpisywały się o moralnych zdobyczach rządu niemieckiego, przyznać są teraz zmuszone, że mniejsze, niż się spodziewali, oświata niemiecka zrobiła postępy, z winy naturalnie duchowieństwa katolickiego, które bezustannie przeciw Niemcom burzy umysły, i że długiego czasu jeszcze potrzeba, zanim ci nawet, którzy za niemiecką oświadczyli się ludnością, prawdziwymi staną się Niemcami. Szereg grzechów, z jakiemi występuje prasa niemiecka przeciw Alzacyi i Lotaryngii, przekonywa nas, że tym razem się nie myli. Opozycya przeciwko władzom niemieckim w zabranych prowincyach istniała zaraz od czasów objęcia rządów, nie przyszła wszakże do wybuchu, bo władze z wielką postępowały względnością, bo wreszcie nie nadarzyła się do wyraźnego oporu sposobność. Dopiero od czasu zawarcia nowego układu między Francyą a Niemcami widocznemi były oznaki nienawistnego usposobienia mieszkańców Alzacyi i Lotaryngii, o którém nie mogły się nie przekonać władze niemieckie przy sposobności uroczystości, urządzanych na cześć urodzin cesarza niemieckiego w Strassburgu. Rada municypalna wzbraniała się udzielić pozwolenia na przystrojenie w chorągwie strassburgskiéj katedry, nie wzięła mimo przedstawienia naczelnego prezesa udziału w pomienionéj uroczystości, wykreśliła z municypalnego budżetu wyznaczoną na ten obchód sumę w ilości pięć tysięcy franków, nie zezwoliła na zapłacenie kosztów za tablice z napisami niemieckiemi, odmówiła wszelkich subwencyi na teatr niemiecki w Strassburgu, gdy tymczasem dawniéj miasto na jego utrzymanie opłacało rocznie 65,000 franków, stanowczo się opierała do ostatniéj chwili odbudowaniu gmachów uszkodzonych w czasie oblężenia miasta, słowem na każdym kroku jak największe stawiała przeszkody władzom niemieckim. Czego względnością i instytucyami naszemi dokazać nie mogliśmy, taki jest teraz głos ogólny w całych Niemczech, to zyskać powinniśmy energicznem postępowaniem władz naszych. — Nie sądzimy jednakowoż, ażeby tak szybko dał się złamać opór, bo jak ostatnie opiewają wiadomości, nie małem ma być wzburzenie w skutek zasuspendowania rady municypalnéj a 26 radzców municypalnych wystósowało protest do naczelnego prezesa, wykazując, że rozporządzenie, zawieszające ich w czynności nie zgadza się z istniejącemi prawami.

Szwajcarya więcéj niż kiedykolwiek zwraca na siebie uwagę przez zgromadzenia ludowe i walkę, jaką prowadzi przeciwko duchowieństwu katolickiemu. Zdawałoby się, jakoby Szwajcarya w walce przeciwko hierarchii kościelnéj daléj iść zamierzała niż inne państwa, bo co raz liczniejsze słyszymy w prasie szwajcarskiéj głosy, żądające zerwania wszelkich ze Stolicą apostolską stósunków. Journal de Genève wyraźnie się domaga zniesienia papiezkiéj nuncyatury w Szwajcaryi, przypomina przy téj sposobności, że projekt do rewizyi ustawy żądał także jéj zwinięcia i wskazuje na mowę prezesa związku p. Cérésole, który niekorzystnie wyrażał się w obec rady związkowéj o działaniach dotychczasowych nuncyuszów. Zdaniem pomienionego dziennika przemawia w ostatnich czasach za zwinięciem nuncyatury ta okoliczność, że obecny reprezentant kuryi papiezkiéj wbrew zwyczajom dyplomatycznym i bez zniesienia się w tym względzie z radą związkową zapowiedział podział dyecezyi szwajcarskiéj przez mianowanie wikaryusza apostolskiego w Genewie. W tym samym duchu odzywa się także Neue Züricher Ztg., która rozbierając historyą papiezkich nuncyatur w Szwajcaryi oświadcza, że nuncyatura papiezka niepotrzebną już jest w Szwajcaryi, odkąd papież władzę świecką postradał, bo nuncyatura byłaby tylko dla kościoła katolickiego przywilejem, który pogodzić się nie da z równouprawnieniem wszystkich wyznań.

Jeżeli wiarę dać można dziennikom francuzkim, kandydatura p. Rémusat coraz więcéj zyskuje szans. Według ostatnich wiadomości, miał dawniejszy marszałek Zgromad. narod. p. Grévy, oświadczyć się stanowczo za wyborem ministra spraw zagranicznych a p. Thiers, jak donosi Journal de Rouen, jednemu z członków paryzkiéj rady municypalnéj dał wyraźnie do zrozumienia, że wybór p. Barodet zwiększyłby tylko szeregi prawicy Zgromadzenia narodowego i że słabą byłaby wtedy nadzieja utrzymania nadal rzeczypospolitéj.

Sprawozdania rządu hiszpańskiego donoszą o szczęśliwéj potyczce, jaką stoczyły wojska rzeczypospolitéj z oddziałem karlistowskim pod wodzą Barramota. — Karliści wielkie ponieść mieli straty tak w rannych jak i zabitych.

---

* Od Dyrekcyi Towarzystwa Oświaty ludowéj odbieramy następującą odezwę:

Dyrekcya Towarzystwa Oświaty ludowéj.

Rozpoczynając w tym drugim roku istnienia Towarzystwa Oświaty ludowéj pracę ustawami jego zakreśloną, uważamy za obowiązek nasz zwrócić się do całego naszego społeczeństwa i członków Towarzystwa i z całą szczerością objaśnić przedewszystkiém, w jakim się obecnie Towarzystwo znajduje stanie, a zarazem o drogach, jakiemi nadal w celu należytego i pożądanego rozwoju jego pójść zamierzamy. Tego rodzaju objaśnienie uważamy za podwójnie pożyteczne, bo raz w obec rozsiewanych z niewiadomości lub złéj woli wieści społeczeństwo nasze przekona się zeń o rzeczywistym stanie rzeczy, a powtóre przez objaśnienie to zawiąże się spójnia pomiędzy nami postawionymi wolą członków Towarzystwa na czele jego a całém społeczeństwem, spójnia, jaką uważamy za konieczną, jeśli Towarzystwo ma pozyskać rozwój należyty i spełnić cele, jakie z istnieniem jego związano.

Cele te jasno i wyraźnie określiła ustawa w § 2; do nich zalicza się:

a) zakładanie bibliotek ludowych i wspieranie wydawnictw ludowych,
b) kolportowanie książek i obrazków po jak najtańszych cenach,
c) zakładanie i wspieranie ochronek po wsiach i miastach.

Dyrekcya téż w miarę możności i sił starała się iść w wytkniętym kierunku i odpowiednio do ustawy działać. Jakoż przychodziła w pomoc pismom ludowym, już to starając się szerzyć je pomiędzy ludem już téż subwencyonując takowe, z czego szczegółową na walném zebraniu sprawę złożyła. Daléj przykładała się do mnożenia bibliotek ludowych, a zajmując się jednocześnie przejrzeniem dotychczasowéj literatury ludowéj, tworzyła z najlepszych i najpożyteczniejszych jéj dziełek biblioteczki i następnie je rozsyłała. Aby zaś powiększyć materyał biblioteczny, mając do dyspozycyi fundusz młodzieży wielkopolskiéj, rozpisała nagrody na najlepsze dziełka ludowe, rozmaitych sfer wiedzy ludzkiéj dotykające. Konkurs ten pomnożył literaturę ludową dziełkiem treści gospodarczéj, które znajduje się w druku i niebawem ukończoném zostanie.

Wreszcie przychodziła w pomoc ochronkom istniejącym a nadto, aby zaradzić brakowi odpowiednio wykształconych ochroniarek, postanowiła założyć seminaryum ochroniarek i ku temu stósowne kroki poczyniła.

Nadto poustanawiała kolporterów, którzy już w téj chwili zajmują się rozsprzedażą książek ludowych.

To jest ogólny zarys prac dyrekcyi z całorocznego istnienia Towarzystwa; prace te są w stósunku do ogromu zadania, jakie przed nami stoi, drobne, ale zapominać nie należy, że Towarzystwo liczy dopiero rok istnienia i że w tym pierwszym roku nie tyle mogło myśleć o rozwijaniu działalności ustawą zakreślonéj, ile raczéj o zdobyciu dla istnienia swego trwałéj i mocnéj podstawy. To zaś można było jedynie osiągnąć przez zaprowadzenie stałéj organizacyi a następnie przez zebranie funduszów; w takim bowiem jedynie razie zdobywa się nie tylko pomoc do pracy lecz i środki do niéj. Organizacya dotychczasowa na prowincyi polegała na okręgowych, którzy stanowili, że tak powiemy, stałą organizacyą, i na komitecie niewiast Wielkopolskich, który w r. z. jako pamiątkowym dla nas, stanowił nadzwyczajną organizacyą i jako taka, na jeden téż tylko rok ustanowiona, z upływem r. z. zwiniętą została. Za pośrednictwem téj stałéj i nadzwyczajnéj organizacyi do kasy Towarzystwa wpłynęło 12,845 tal. 11 sgr. 7 fen., to téż z potrąceniem zeszłorocznych wydatków, wynoszących 1336 tal. 15 sgr. 8 fen., zasób Towarzystwa Oświaty ludowéj stanowi.

Z całorocznéj jednak próby przekonaliśmy się, że organizacya ta stała jest wadliwą, koncentrując władzę w ręku jednego w całym okręgu, zbytecznie przeciążała go pracą a nadto nie pozwalała mu na nieustające znoszenie się z członkami Towarzystwa, co dla rozwoju jego jest koniecznem. Ztąd téż w tym drugim roku istnienia Towarzystwa, gdy z saméj natury rzeczy czynność jego musi być zwiększoną, gdy nadto chwila nawet obecna wymaga, aby godnie odpowiedzieć potrzebom położenia naszego, całéj energii i gorliwości członków, Dyrekcya w duchu ustawy postanowiła w tym względzie zaprowadzić zmianę. Jakoż na posiedzeniu z dnia 21 bm. uchwaliła, aby władzę okręgowych przenieść na komitety powiatowe, których członkowie wraz z okręgowym wykonywać będą wszelkie czynności, z atrybucyami ich związane, i dopomagać do realizowania celów ustawą Towarzystwa zakreślonych.

Regulamin ten organizacyjny brzmi jak następuje:

§ 1. Każdy powiat stanowi okręg, w którym władzę sprawuje okręgowy wraz z obwodowymi jako komitet.

Obwodowych mianuje na rok bieżący okręgowy; późniéj mianować ich będzie walne zebranie okręgowe.

§ 2. Do władzy komitetu należy:
a) Zwoływanie walnych zebrań w całym okręgu lub w pojedyńczych obwodach,
b) Uchwalanie wniosków do dyrekcyi,
c) Gromadzenie składek i odsyłanie takowych do kasy głównéj.

§ 3. Do walnego zebrania okręgowego należy:
a) Wysłuchanie sprawozdania z czynności komitetu i kontrola nad tymże,
b) Wysłanie w razie potrzeby delegatów na walne zebranie Towarz. Oświaty,
c) Uchwalanie środków jakie w interesie okręgu będzie uważało za stósowne.

Organizacya na powyższych podstawach, natychmiast w życie wprowadzoną zostanie. Przekonani jesteśmy, że wszyscy ludzie dobréj woli, że wszyscy miłujący kraj, poprą usiłowania nasze jużto pomocą moralną, już to materyalną. Do wszystkich się téż odzywamy i wszystkich bez wyłączenia stanu i płci wzywamy. Oświata ludu to sprawa nasza wspólna, wspólnie więc do niéj rękę przyłożyć powinniśmy. — A jeśli to, jak mamy niepłonną nadzieję nastąpi, wówczas Towarzystwo nasze choć w części a stopniowo spłacać będzie dług względem młodszéj braci zaciągnięty, który nigdy może tak gwałtownie jak w téj chwili spłaty się nie domagał. Co do nas, prowadząc w wytkniętym przez ustawę kierunku pracę naszą, wszelkim nadto w tymże samym kierunku podjętym usiłowaniom będziemy uważali za najświętszy obowiązek przyjść w pomoc i w tymże celu prosimy o bezpośrednie zgłaszanie się do nas, abyśmy zanoszonym do nas żądaniom zadość uczynić mogli. Jeszcze raz odwołujemy się do wypróbowanego patryotyzmu naszego społeczeństwa i wzywamy wszystkie jego warstwy o poparcie, radę i pomoc.

Poznań, dnia 21 kwietnia 1873 r.

B. Poniński, prezes. J. Bukowiecki, F. Dobrowolski, K. Dziembowski, Maks. hr. Mielżyński, dr. Osowicki, E. Rogaliński, dr. Z. Szułdrzyński, dr. H. Szuman, St. Tułodziecki, dr. Zielewicz.

---

* Dowiadujemy się, że nie wszędzie zaopatrzeni są uczniowie gimnazyów w upoważnienia ojców lub opiekunów do uwalniania się od nauki religii, udzielanéj w gimnazyach. Ażeby naukę urządzić prywatną, potrzeba je mieć koniecznie. Wielu uczniów dla tego go nie przywiozło, że ojcowie lub opiekunowie nie wiedzieli o tém. W takim stanie rzeczy pożądanémby było, aby proboszczowie się tém zajęli. Oni najlepiéj wiedzą, kto z ich parafii ma syna w gimnazyum. Niechże więc bezzwłocznie się dowiedzą, czy ich parafianie są zaopatrzeni w takie kartki. Brzmienie ich następujące:

Ja N. N. oświadczam, że nie pozwalam na to, aby syn mój N. N. uczęszczał na naukę religii świętéj wykładanéj obowiązkowo w szkole N. N., gdyż postarałem się w tym względzie o innego nauczyciela.

Na żądanie syn mój dostawi świadectwo, że i u którego nauczyciela religii się uczy.

(podpis).

Deklaracye takie winni rodzice przesłać swym synom, ażeby ci dali je dyrektorom gimnazyów, a gdyby ci ich przyjąć nie chcieli, Xiędzu proboszczowi w miejscu, gdzie jest gimnazyum.

Wiadomości urzędowe.

Nauczyciel zwyczajny dr. Ryszard Wachsmuth przy gimnazyum Fryderyka Wilhelma w Poznaniu powołany został jako nauczyciel wyższy do gimnazyum w Emden.

Korespondencye Dziennika Pozn.

Lwów, 20 kwietnia.

(Komitet przedwyborczy. — Zjazd poselski. — Obchód zaślubin arcyksiężniczki Gizeli, — Pogłoski o odwiedzinach cesarskich.)

(T) Projekt p. Małeckiego utworzenia komitetu przedwyborczego przez koło poselskie, zostanie ziszczony. Starania klubu postępowego, o których już kilkakrotnie pisałem, nie odniosły skutku. Na ostatniém zgromadzeniu u pana Krzeczunowicza gdzie się ośmnastu posłów zebrało, zapadła prawie jednogłośnie uchwała, by przedewszystkiém zwołać koło poselskie i dla tego postanowiono urządzić zjazd posłów dnia 7 maja we Lwowie. Zaproszenia już rozesłano. Rokowania z komitetem czy komisyą, która z inicyatywy klubu postępowego powstała, nie odniosły dotychczas pożądanego skutku, nie chcę jednak przypuszczać aby rozdwojenie dotychczasowe między przewódzcami i kierownikami naszych robót politycznych miało trwać długo, najgorsze musiałyby bowiem mieć skutki. Zresztą i powód nieporozumień łatwo usuniętym będzie, jeżeli jak Gaz. nar. zapewnia, „nikt o tém nie myśli, aby koło poselskie w dniu 7 maja zebrać się mające, w wyborze członków do komitetu centralnego miało się ograniczać lub przeważnie poprzestawać na osobach do składu jego należących, lub powoływać do niego jednostki, jednego wyłącznie stronnictwa lub jednéj tylko koteryi. Tyle rozumu politycznego, tyle taktu, tyle nareszcie patryotyzmu możemy przypisać naszym posłom, że w chwili tak ważnéj jak obecna, wystrzegać się będą nawet pozorów stronniczości, aby nie dać powodu do waśni i do zgorszenia." Nie mam powodu wątpić, że tak będzie, dla tego i nie mogę przypuszczać, by panujące jeszcze dziś rozdwojenie długo trwać i na kraj oddziałać mogło.

Z powodu przemów cesarza i cesarzowéj do naszych deputacyi gratulacyjnych, rozpowszechnia się coraz więcéj u nas mniemanie, że w jesieni cesarstwo odwiedzą Galicyą.

Dziś z powodu zaślubin cesarzewiczównéj Gizeli, mamy w teatrze przedstawienie galowe złożone z I aktu „Halki" Fredry, „Ślubów panieńskich" i obrazów z żywych osób. Ceny wstępu znacznie podwyższone a dochód przeznaczony na posag, który Rada miejska ma przyznać jednéj z sierot tutejszych. Miasto będzie zapewne iluminowane.

Lwów, 21 kwietnia.

(Iluminacya. — Gott erhalte. — Schomer Izrael. — Rozczulający obraz. — Bezprogramowość nasza potrwa daléj.)

(T.) Dawno nie byliśmy tak lojalnymi jak wczoraj. Z powodu zaślubin arcyksiężniczki Gizelli, modliliśmy się rano bardzo nabożnie w kościele katedralnym, wieczór oświetliliśmy bardzo rzęsiście wszystkie okna w mieście, a w teatrze w czarnych frakach i białych krawatach przysłuchiwaliśmy się stojąc odśpiewaniu na scenie hymnu cesarskiego „Boże zachowaj nam cesarza" i t. d. Dawno, bardzo dawno nie było u nas tyle objawów lojalności austryackiéj, co teraz. Iluminacya miasta była rzeczywiście tym razem świetniejszą, niż podczas obchodu Kopernikowego. Ratusz, który w ówczas w ciemnościach tonął, jaśniał wczoraj tysiącem świateł, a już najrzęsiściéj były oświetlone dzielnice miasta przez żydów zamieszkałe, mianowicie Zarwanica i Krakowskie. Gdzie niegdzie w oknach jak na przykład w lokalnościach zajmowanych przez stowarzyszenie „Szomer Israel" były transparenta z napisami niemieckimi: „Hoch Franz Joseph", „Hoch Elisabeth", „Hoch Gisella" i podobne. W teatrze grano Śluby panieńskie i pierwszy akt Halki z panią Jakowicką w roli tytułowéj, a zakończono spektakl odśpiewaniem przez cały personał teatralny hymnu cesarskiego, poczém odsłonięto obraz z żywych osób przedstawiający Austryą wyobrażoną przez kobietę trzymającą tarczę z olbrzymim orłem dwugłowym, do któréj wznoszą ręce Polacy różnych stanów, bo był tam i magnat w czerwonym kontuszu i góral w guni i krakowiak w karazyi i t. d., a Polsce saméj w postaci strasznie chudéj w popielate obwisłe szaty ubranéj niewiasty, u któréj rąk zawieszono potargane kajdany, kazano się modlić do Austryi, zapewne z wdzięczności za to potargane kajdan?!! Budujący był to widok, łzy rozrzewnienia mogły nawet w niejedném błysnąć oku, a cokolwiekbądź w obec takich demonstracyi pojąć dziś trudno, jak mogli się znajdować u nas kiedyś waryaci, którzy przeciw temu dwugłowemu orłowi podnosili rokosz bezbożny!

Kończąc z tą sprawą, nadmienię, że dochód z przedstawienia wczorajszego w teatrze, wynosił bruto przeszło 900 guldenów, przeto połowa dochodu na posag dla biednéj dziewczyny tutejszéj przeznaczona, przeszło 450 guld. wynosi. Komu się ten posag dostanie, o tém rozstrzyga Rada miejska.

W obec faktu zwołania zjazdu posłów na dzień 7 maja, widział się klub postępowy zniewolony, nie chcąc dawać powodu do rozdwojenia w obozie narodowym, odstąpić od zamiaru zwoływania zjazdu stronnictw i tworzenia osobnego komitetu przedwyborczego. Niech więc Koło poselskie bierze całą akcyą polityczną w ręce, niech nakreśli program postępowania i niech utworzy taki komitet przedwyborczy, któryby trudnemu swemu zadaniu podołać był w stanie. Czy jednak nakreśli koło poselskie program? Podobno nie. Zdaniem wybitniejszych naszych polityków bowiem powinny się wybory odbyć bez programu, i dopiero wybrani do Rady państwa posłowie, niech program ułożą. Dziwne te zapatrywania mają w naszych stósunkach wiele na swoje usprawiedliwienie. Zdawałoby się rzeczą bardzo loiczną, aby dobierać posłów do programu, a nie odwrotnie; zdawałoby się, że nasamprzód należałoby orzec, czy weźmiemy udział w Radzie państwa czy nie, i dopiero, stósownie do orzeczenia, w tym względzie dobierać posłów; utrzymują jednak, że gdybyśmy z góry orzekli, że nie pojedziemy do Wiednia, bylibyśmy już związani tém, czego przeprowadzić nie bylibyśmy w stanie, orzekając zaś z góry, że pojedziemy, abdykowalibyśmy z góry. Zresztą ma być rozstrzygnięcie téj kardynalnéj kwestyi zawisłém od postępowania innych stronnictw federalistycznych, utrzymują bowiem, że partya młodo-czeska chce porzucić dotychczasową politykę biernéj opozycyi i dla tego ma być za udziałem w Radzie państwa dla skuteczniejszego działania w kierunku anticentralistycznym. Twierdzą więc posłowie zwołujący zjazd, że tenże powinien jedynie komitetowi przyszłemu dać instrukcyą, by kierował wyborami tak, iżby tylko najniezawiślejszych wybierano patryotów, a ci sami potém uwzględniwszy wszystkie zachodzące okoliczności i sytuacyą polityczną, jaka po przeprowadzeniu wyborów panować będzie, orzekną, jaką drogą postępować, czy do Rady państwa udać się, czy od téjże uchylić się wypadnie. W ogóle o programie całéj akcyi politycznéj naszéj mają decydować dopiero wybrać się mający posłowie. Taki jest program najbliższego postępowania naszego, ułożony przez grono posłów, którzy zjazd dnia 7 maja urządzają. Jak się kierownicy klubu postępowego w tym względzie zapatrują? Dziś ma się odbyć poufna narada w klubie właśnie w téj sprawie.

NIEMCY.

* **Berlin,** 22 kwietnia. Komisya śledcza, wysadzona dla spraw kolei żelaznych, która, jak przewidzieć można, nie szybko prace swoje ukończy, zajmuje się obecnie przesłuchaniem znawców. Przesłuchano dotychczas tajnego radzcę Warschauera, dyrektorów dwóch towarzystw kolei żelaznych, tajnego radzcę Hart-

wicha i pana Plessnera, dyrektora ministeryalnego Weishaupta, wyższego radzcę ministerstwa skarbu p. Scheele i dyrektora kolei żelaznych w Hanowerze Maybacha. Oprócz tego mają być inni jeszcze zawezwani znawcy, między którymi wymieniają mianowicie deputowanych p. Unruh i dr. Bambergera. Po przesłuchaniu znawców przystąpi komisya w ciągu przyszłego tygodnia do obrad nad wnioskami członków. Sprawozdanie z przebiegu rozpraw, jak donosi Nat. Ztg., nie prędzéj jak w końcu maja ma być wykończoném.

Pisma niemieckie cieszą się z przebiegu rozpraw zgromadzenia starokatolików w Bonn w d. 20 bm. i z licznego udziału, jaki w niém wzięli uczeni i profesorowie z wszystkich części Niemiec. Przedmiotem obrad był projekt ordynacyi gminnéj i synodalnéj. W sierpniu b. r. ma być zwołany przyszły kongres. Oby się tak zawsze starano o przeprowadzenie reform — tak się odzywa National Zeitung — bo nie można równocześnie być uległym Rzymowi i występować przeciwko niemu. Nie trzeba także wedle pomienionego dziennika zbyt dowierzać ani panu Falkowi ani panu Lutzowi, bo ostatni okazał się nieprzyjacielem starokatolików, którzy okazać wreszcie powinni, że tworzą religijną potęgę. — Na posiedzeniu parlamentu z dnia dzisiejszego zawiadomił marszałek Izbę o przesłaniu pisma starszych berlińskiéj giełdy kupieckiéj, w którém protestują przeciwko oskarzeniom, jakie czyniono przeciwko nim przy sposobności rozpraw nad prawem akcyjném. Przystąpiono potém do obrad nad prawem monetarném i przyjęto po krótkich debatach dodatek do artykułu pierwszego, ażeby bić w złocie pięciomarkówki. Izba panów obradowała w dniu dzisiejszym nad projektem dotyczącym zmiany prawa z dnia 1 maja 1851 r., odnoszącego się do podatku klasycznego. Przeciwko przyjęciu rzeczonego prawa przemawiali pp. Kleist-Retzow, hr. Brühl, Voss i hr. Krassow.

AUSTRYA I WĘGRY.

*** Wiedeń,** 21 kwietnia. Dziś zebrała się na ponowne posiedzenia Rada państwa, która, jak nam to już wiadomo, zostanie zamkniętą mową tronową dnia 25 b. m. Na tém posiedzeniu zabrał głos marszałek Izby i tak przemówił: Jak to już swego czasu doniosłem, zawezwałem posłów galicyjskich, aby w dniach 14 przybyli do parlamentu lub też usprawiedliwili swą nieobecność. Mimo to posłowie ci nie odpowiedzieli ani w jednym ani w drugim kierunku mojemu zawezwaniu. Tym sposobem muszę do tychże zastósować paragraf 4 regulaminu Izby i ogłosić jako pozbawionych piastowanych dotąd mandatów poselskich. O tém zawiadomię rząd nie mniéj przez wzgląd na to, że deputowani Czerkawski, Grocholski, Horodyski, Jaworski, Smarzewski, Wodzicki, Zyblikiewicz są członkami delegacyi wspólnych, zaś Hopfen i Agapsowicz ich zastępcami, prezydyum delegacyi z nadmienieniem iż na najbliższém posiedzeniu postawię na porządku dziennym wybór nowych członków delegacyjnych i ich zastępców. Tym sposobem będziemy świadkami podobnie potwornego zjawiska, iż p. Banawski i dwóch chłopów, którzy nie porzucili Rady państwa przedsięwezwą wybór siedmiu delegatów i dwóch zastępców, przyczém naturalnie będą zmuszeni wybrać przedewszystkiém samych siebie, w dalszym zaś planie głosować na centralistów, którym przypadnie rola stać w najwyższéj reprezentacyi na straży interesów polskiéj prowincyi.

Tego samego dnia obradowała pełna delegacya węgierska. Na porządku dziennym był etat wspólnego ministerstwa skarbu; końcowe rachunki z r. 1871 i sprawozdanie wydziału marynarki.

Dzienniki wiedeńskie ciągle jeszcze pod wrażeniem ostatniego tygodnia, będącego, jak nam wiadomo, jedném pasmem uroczystości, jakich świadkiem był Wiedeń przy sposobności zaślubin arcyksiężnéj Gizelli. Wiele powodu do rozpamiętywań i różnych kombinacyi dały ordery, jakiemi obdarzył cesarz różnych dostojników i niedostojników państwa. Uderza przedewszystkiém ta okoliczność, że z ministrów otrzymał tylko prezes gabinetu ks. Auersperg wielki krzyż Leopolda, minister oświaty Stremayer i minister skarbu Depretis ordery żelaznéj korony klasy pierwszéj, podczas gdy ci ministrowie, którzy uchodzą powszechnie za ojców reformy wyborczéj i są głównemi sprężynami w gabinecie pp. Lasser, dr. Unger i dr. Glaser nie znajdują się wcale na liście udekorowanych. Uderza daléj, że właśnie ów mąż stanu, który w ostatnich czasach z każdéj korzystał sposobności, aby pod surową poddać krytykę obecny kierunek gabinetu przedlitawskiego, p. Schmerling otrzymał „w dowód uznania szczególniejszych zasług położonych około domu cesarskiego i państwa w czasie długiego szeregu lat“ wielki krzyż św. Stefana a przeto jeden z najwyższych orderów udzielanych tylko w razach nadzwyczajnych. Za przykładem austryackiego dziennika urzędowego ogłasza także dziennik rządowy węgierski kilka szpalt nazwisk osób z połowy zalitawskiéj obdarzonych orderami.

FRANCYA.

*** Paryż,** 20 kwietnia. Najważniejszym wypadkiem dnia dzisiejszego jest nieulegająca już żadnéj kwestyi koalicya stronnictwa legitymistów i bonapartystów, wywołana przez kandydaturę tak p. Rémusat jak p. Barodeta doprowadzona do skutku na odbytém wczoraj zebraniu świeżo utworzonego komitetu. Komitet ten ma przygotować kandydaturę monarchiczną; jest to zemsta, którą najskrajniejsza prawica chce wywrzeć na p. Thiers i jego ministrze spraw zagranicznych. Pp. Mayol de Luppé imieniem legitymistów i znany p. Paweł de Cassagnac zdali w téj mierze jak najotwartsze bezogródkowe oświadczenia. P. Mayol de Luppé oświadczył: „Nie chcemy nic wiedzieć o p. Rémusat, nic o p. Barodet! Żaden z nas nie chce ich! Jeden jest kandydatem demagogii, drugi reprezentuje obłudę republikańską i słabość rządu.“ P. Paweł de Cassagnac zaś oświadczył, że legitymiści i bonapartyści wspólnie przeciw rzeczypospolitéj występować powinni; „sprawa to — rzekł, — która nas najmniéj rozdziela, ponieważ nam najwięcéj jest wstrętną.“

Tak więc alians pomiędzy królewskością z Bożéj łaski a cezaryzmem zawarty. Najznakomitsi członkowie stronnictwa legitymistów zgodni są z najzagorzalszymi imperyalistami w nienawiści ku rzeczypospolitéj.

Dodać jeszcze wypada, że w komitecie przeważają bonapartyści a na uwagę zasługuje, że do niego należy i p. Binder, członek rady municypalnéj, znany bardziéj w świecie paryzkim jako fabrykant powozów, od którego i p. Thiers bierze powozy swoje.

Francya przy tém wszystkiém myśli o zabezpieczeniu granic swoich. Obecnie mówią znowu o tém, by z miasta Reims zrobić warownią pierwszego rzędu, a w bliskości miasta założyć wielki obóz warowny. Wszystkie w okolicy leżące pagórki, panujące nad gościncami z Reims do Mézieres i Givet i z Reims do Vouviers, nad traktem do Châlons i liniami kolejowemi z Rettel, Vouziers i Metzu, góra Brimont, góry Sait-Thierry i góry Reimskie mają być obwarowane. Prócz tego ma miasto być otoczone większą liczbą fortów i redut, słowem ma być niezdobytém.

Wielka rewia, o któréj także mówią od dość dawnego czasu, ma się teraz odbyć w pierwszych dniach miesiąca maja na Longchamps lasku boulońskiego. Równocześnie mają się odbywać manewra polowe: dowodzona przez ministra wojny jenerała de Cissey armia paryzka ma stojącéj pod rozkazami marszałka Mac Mahona armii wersalskiéj bronić przejścia przez Sekwanę. P. Thiers będzie obecnym na tych wojskowych widowiskach.

HISZPANIA.

*** Madryt,** 20 kwietnia. Według wiadomości, jakie odebrano pod dniem 18 i 19 bm. w Paryżu zapanował na północnéj widowni wojennéj ruch niezwykły. Dowódzcy oddziałów Karlistowskich Ollo i Derregaray stoją tam na czele 3000 powstańców staczając niemal codziennie z ochotnikami republikańskimi mniejsze lub większe potyczki, które jednakże zdają się być bez donioślejszego znaczenia. Głównodowodzący wojskami Katalonii, Velarde zajął w górach stanowisko celem odcięcia cofającemu się po klęsce odniesionéj pod Puigcerdą, Sabellesowi odwrotu. Karliści rozdrażnieni zarządzoną przeciw nim ogólną obławą dopuszczają się okrucieństw, urągających wszelkiemu szlachetniejszemu poczuciu i prawom ludzkości. Według telegramu zatrzymali pod Geronną pociąg kurierski i rozstrzeleli kilkunastu podróżnych. Oburzenie przeciw nim z tego powodu jest ogromne, a wojska republikańskie nie mało miały pracy gdy szło o zasłonienie zabranych pod Puigcardą do niewoli Karlistów przed wściekłością wzburzonego ludu. Wiadomość jakoby młody Garybaldi pospieszył do Hiszpanii celem ofiarowania swych usług rządowi republikańskiemu niesprawdza się.

TURCYA.

*** Carogród,** 16 kwietnia. Z stolicy tureckiéj piszą do H. N.: Rząd W. Porty widział się w dniach ostatnich zniewolonym do stanowczego wystąpienia przeciw szerzącéj się tu coraz bardziéj republikańsko-socyalistycznéj propagandzie. Pewna liczba młodych ludzi, z których większa część zniewoloną była r. 1867 uchodzić z powodu politycznych agitacyi za granicę, zkąd popowracała za dekretem amnestyjnym, wydanym przez w. wezyra Mahmuda Paszę, rozpoczęła między ludem tureckim na nowo za pośrednictwem pism różnych nader czynną agitacyą. Ludzie ci nazwali się Młodoturczynami, a nauki ich stanowiły dziwną mięszaninę socyalistyczno republikańskich zasad z przymieszką religijnego fanatyzmu i nieugaszonéj nienawiści do tego wszystkiego, co ma związek z cywilizacyą europejską. Dziennik Bassiret wziął się przedewszystkiém do podsycania w ludności fanatyzmu religijnego i wytępiania cywilizacyi europejskiéj; dziennik Siradsz przemawiał do czytelników w duchu socyalistyczno-republikańskim, główne atoli zadanie spoczęło na piśmie Ibret, które propagowało komunizm i starało się w różny sposób podsycać namiętności mas niewykształconych. Naczelny redaktor po dwakroć suspendowanego Ibreta, Kemal Bey (który schroniwszy się r. 1867 za granicę, zkąd powróciwszy r. 1872 był czas jakiś gubernatorem Gallipoli) napisał dramat p. t.: „Ojczyzna,“ którego przedmiotem było oblężenie i obrona Silistryi na wiosnę r. 1854. Dramat ten przedstawiony kilkakrotnie w teatrze tureckim w Carogrodzie wzbudził w widzach zapał nieopisany. W czasie przedstawienia d. 5 kwietnia zapał ten wzmógł się tak dalece, że zgromadzona publiczność powitała autora okrzykiem, jakim tylko witać należy Padyszycha: „bin iascha“ (żyj nam długo). Inny redaktor Ibreta przedłożył rządowi memoryał, w którym radził wypowiedzieć wojnę Rosyi i wyplenić z pomocą 200,000 milicyi ludowéj niewiernych zamieszkałych w Turcyi. Tego samego jednakże wieczora uwięziono Kemal Beya, tudzież czterech współpracowników Ibreta, między którymi znajdował się także autor powyższego memoryału, daléj odpowiedzialnego wydawcę Siradsza i dyrektora teatru wywożąc ich na wygnanie to na Rhodus, to na Cyper i Akkę.

Telegramy carogrodzkie do dzienników wiedeńskich donoszą: Nowy w. wezyr „przyobiecuje“ wspierać wszelkiemi siłami oświatę ludową i prace publiczne, utrwalić kredyt i zaprowadzić w pojedyńczych wilajetach jednolitą administracyą. Dalszych zmian w gabinecie nie spodziewają się wcale. Sułtan zamierza odwiedzić w lecie kilka miast w Bułgaryi.

W dniach ostatnich mianowano znowu chrześcianina, dawniejszego posła w Petersburgu, Rustem Paszę, gubernatorem Libanu na lat pięć. W pojęciu tureckiém niepodobną jest rzeczą, aby chrześcijanin mógł być gubernatorem prowincyi, a jeśli roku 1862 i 1868 Turcy patrzyli przez szpary na nominacyę katolickich Ormianów Dandoglu i Franco Paszy gubernatorami na Libanie, to stało się to dla tego, że wszechmocna naówczas Francya domagała się tego, a inne europejskie mocarstwa poparły jéj żądania. „Dziś jednakże — tak mówią organa tureckie — gdy Francya jest bezsilną, a inne mocarstwa nie interesują się katolickimi poddanymi, byłoby na czasie potargać traktat wymuszony na nas przez Francyą i rzucić jéj pod nogi.“ Bądź co bądź, stanowisko Rustema Paszy na Libanie będzie bardzo trudném.

HOLANDYA.

*** Haaga,** 19 kwietnia. Dzisiejszy urzędowy Staatscourant zamieszcza następujące wiadomości z Indyi wschodnich: „Dziś rano otrzymał urząd dla kolonii następujący telegram od gubernatora Indyi niederlandzkich: „Telegram komisarza pod dniem 14 kwietnia donosi: „Jenerał-major Kohler poległ. Rzeczy nie idą dobrze. Nieprzyjaciel stawia niesłychany opór. Forty (stolicy Aczynu, królestwa w północnéj części Sumatry) zaopatrzone w działa ciężkiego kalibru i w liczną zaopatrzone załogę, bronią się do ostatecznego. Wojska nasze narażone są na bezustanne napady licznych oddziałów uwijających się po za fortami. Komisarz żąda na gwałt posiłków. Posyłam mu takowe.“ Po południu nadszedł od gubernatora drugi telegram, z którym zawiadamia że jenerał-major Verspijke objął naczelne dowództwo nad wyprawą i że pojutrze odpływa do Aczynu parowiec z dwoma batalionami piechoty i odpowiednią artyleryą. Jak z powyższego raportu, niemniéj z nadesłanych widzimy telegramów wyprawa holenderska z takim urządzona pospiechem zrobiła, jak dotąd, najzupełniejsze fiasko. Wojska holenderskie musiały się cofnąć z pod stolicy i z roli zaczepnéj przejść w rolę atakowanych. Jeśli im na czas nie przyjdzie pomoc, w takim razie cała armia w sile kilku tysięcy ludzi musi poddać się na łaskę i niełaskę wojsk sułtana Aczynu.

Telegramy.

(Z biura Wolffa.)

Bruksela, 22 kwietnia. Na dzisiejszém posiedzeniu Izby reprezentantów przedłożył minister skarbu Malon wniosek do ustawy co do zaciągnięcia 240 milionów pożyczki.

Rzym, 22 kwietnia. Król przybył tu dzisiaj. — Papież przyjmował na osobném posłuchaniu posła portugalskiego L. Thomara. — Izba poselska zmuszoną była z powodu braku kompletu zawiesić swe posiedzenie do piątku.

Paryż, 22 kwietnia. Były marszałek Zgromadzenia narodowego J. Grévy oświadczył się za kandydaturą Rémusata i oznajmił, że postawienie Barodeta, jako kandydata w departamencie paryzkim uważa za wielki błąd. Jak się Agence Havas dowiaduje poczyniono nie małe usiłowania celem namówienia tego ostatniego do zrzeczenia się kandydatury. Wynik dotąd nie wiadomy.

Nowy Jork, 22 kwietnia. Według wiadomości nadesłanych z Hawanny nowy kapitan jeneralny, który tamże przybył przyjętym został bez żadnych oznak głośniejszych. W proklamacyi wydanéj przezeń do ludu, wojska i ochotników wzywa do wytężenia wszelkich sił celem stłumienia powstania; powstańcy składający dobrowolnie broń i okazujący skruchę przyjęci zostaną z otwartemi ramiony, natomiast prowadzoną będzie przeciw krnąbrnym i zuchwałym walka z nieubłaganą surowością.

Wystawa Wiedeńska.

Wspominaliśmy już kilkakrotnie na tém miejscu, iż obok samego pałacu wystawy pobudowano do koła niego znaczną ilość pawilonów i przystawek, z któremi obznajmić czytelników jest dziś naszém zadaniem. — Przechadzkę naszą rozpoczynamy od południowéj strony Prateru. Na wstępie spotykamy tutaj cały szereg pawilonów, pobudowanych w guście szwajcarskim a przeznaczonych na restauracye. Bezpośrednio z temi pawilonami styka się pawilon Neue freie Pressy, która uzyskawszy przywiléj urzędowego organu dyrekcyi wystawy, założyła tutaj na czas wystawy drukarnią i ekspedycyą swego dziennika. O jakie sto ztąd kroków, naprzeciw głównego wstępu do rotundy, wznosi się gmach, większych od innych rozmiarów, przeznaczony na pawilon dla przysięgłych, a w pobliżu znajduje się nie wielki ale nader gustowny pawilon przeznaczony dla dziennikarzy. — Ztąd udajemy się wśród gazonów, wodotrysków i sztucznych sadzawek uprzyjemniających całą tę przestrzeń do pawilonu cesarskiego zbudowanego w stylu odrodzenia i odznaczającego się tak wewnątrz, jak i na zewnątrz gustem, wytwornością a nawet przepychem. Tuż zaraz wznoszą się dwa pawilony, z których jeden, rodzaj małéj pagody indyjskiéj należy do fabryki cygar w Hainburgu, drugi w guście szwajcarskim mieści sprzedaż najróżnorodniejszego tytoniu. Nieopodal uderza nas swemi rozmiarami i pstrokacizną pawilon baszy egipskiego. — W głównéj części tego gmachu urządzono pomieszkanie wicekróla Egiptu. Urządzenie wewnętrzne tego mieszkania daje nam miarę zbytku wschodniego, który wysilał się na to, aby uprzyjemnić wicekrólowi kilkutygodniowy pobyt w stolicy austryackiéj. W pobliżu pałacu egipskiego ustawiono żelazne domy firmy Hemming w Anglii. — Podobne domy porozrzucane także po innych częściach parku choć dobrze reprezentują ten rodzaj budownictwa nie znajdują w Wiedniu wielu zwolenników. Zwiedziwszy domy żelazne mimo woli kierujemy naszą uwagę na najbliższe dwa pawilony należące do Japonii, które tém są ciekawsze, że zbudowane zostały w Japonii i tam rozebrane, ponumerowane wpakowane zostały na okręty i przewiezione do Wiednia, gdzie ustawiono je w pierwotnym kształcie. Kilkanaście pawilonów, należących do firm prywatnych austryackich zamykają grupę południową.

Stoimy teraz naprzeciw wschodniéj fasady pałacu wystawy. Naprzeciw téjże fasady wznosi się ogromny pawilon, w guście odrodzenia, przeznaczony dla malarstwa. Nim obszerniejszy będziemy mogli dać opis owego pawilonu powiemy tylko, że zbudowanym został z uwzględnieniem wszelkich warunków optyki i wygodném urządzeniem góruje nad podobnego rodzaju pawilonem widzianym w czasie wystawy paryzkiéj. Długie jego galerye oświetlone są zgóry. — Pomiędzy tym pawilonem a głównym pałacem wystawy zbudowali Turcy pawilon według wzoru studni Mahmuda w Stambule a tuż zaraz uderzają przechodnia dwa murowane gmachy przeznaczone dla rzeźbiarstwa. Długi i szeroki kanał o brzegach wysadzonych kwiatami i wodzie nader czystéj, odłącza je od grupy drewnianych budynków. Pomiędzy tą grupą domów odznacza się budynek z kłód sosnowych, w którym Węgrzy urządzają swą leśną wystawę. Obory i szkółki otaczają w malowniczych splotach ów budynek, przypominający swą strukturą wielce cerkiew wiejską.

Wracając ku pałacowi przez tryumfalną bramę, spotykamy na południowo-wschodniéj stronie pałacu ciągnące się równoległe z pałacem wystawy, aż do jego rotundy cały szereg pawilonów austryackich przeznaczonych na pomieszczenie płodów rolniczych i leśnych. — Pawilony te pokrywają 11,000 □ metrów. Naprzeciw rotundy widzimy grupę pawilonów pobudowanych przez towarzystwa i osoby prywatne, które przenosząc ten odrębny sposób nad wystawianie swych wyrobów na wspólnych galeryach wewnętrznych wydały na urządzenie i przyozdobienie tychże pawilonów ceny rzeczywiście bajeczne — tworząc atoli przytém istne w swym rodzaju cacka. Za austryackiemi pawilonami rozciągają się na przestrzeni 10,000 metrów pawilony niemieckie, daléj belgijskie, włoskie, szwedzkie, rosyjskie, szwajcarskie, francuzkie i państw drobniejszych. Pawilony angielskie i amerykańskie kończą szereg przystawek przeznaczonych na pomieszczenie maszyn. Po za przystawkami ciągnie się dworzec kolei żelaznéj, równie długi jak pałac wystawy. Blisko zachodniego końca dworca wznosi się wieża stokilkadziesiąt stóp wysoka z olbrzymim rezerwoarem na szczycie. Parą pędzone pompy będą go napełniały wodą bezustannie, woda ta spływając rurami do wodotrysków, rozsianych po ogrodzie, dostarczy pokarmu fontannom mogącym rzucać swe strumienie do ogromnéj wysokości.

Jak łatwo się domyśleć, nie braknie w Wiedniu w czasie wystawy najrozmaitszego rodzaju zabaw, rozrywek i widowisk. Władze właściwe w skutek ciągłych a niezmiernie licznych próśb o koncesye na rozmaite widowiska podczas wystawy, postanowiły udzielać koncesye tylko na takie produkcye i widowiska, które istotnie zasługują na uwagę widzów, które godne są stolicy i przedtém już w innych znaczniejszych miastach miały powodzenie. Postanowienie to zostało w całém państwie ogłoszone, a to w tym celu, aby przedsiębiorcy widowisk, które nie odpowiadają powyższym warunkom, nie starali się na próżno o koncesyą lub nie narażali się na daremne koszta podróży do Wiednia.

Słynne w całym świecie saliny wielickie wysyłają na wystawę wiedeńską obrobione odłamy soli w kształcie pomnika wysokości 3 i pół sążni, wagi blisko 400 centnarów; spód ze soli spiżowéj, podstawa z soli zielonéj, jeden bok tworzy naturalna ściana kryształów; wyższa część ze soli szybikowéj. Poniżéj szczytu, ozdabiają pomnik z czterech stron herby: Galicyi, Wieliczki, Polski i Austryi. Ozdoby te ułożone z kawałków soli kryształowéj. Oprócz tego wysłany będzie pająk ze sali kryształowéj, a wysłano już 400-letnie drzewo przesiąkłe solą.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE I POTOCZNE.

*** Poznań,** 23 kwietnia. Od p. J. I. Kraszewskiego odbieramy następujące pismo:

Szanowny Redaktorze!

Mając zaszczyt być wezwanym przez włoskie ministeryum oświecenia i dostojnego rektora uniwersytetu rzymskiego Dr. Filipa Serafini (pod datą d. 17 kwietnia) do zebrania pamiątek, książ. rycin, medalów, odpisów dokumentów, tyczących się nieśmiertelnego rodaka naszego Kopernika, dla umieszczenia ich w zbiorach kraju, którego zakłady naukowe przyczyniły się do rozwinięcia jego geniuszu — odzywam się do wszystkich w kraju i za granicą wydawców i osób, posiadających żądane pamiątki, o łaskawe udzielanie mi ich na ten cel w dwóch egzemplarzach. Sądziłbym, iż ten miły obowiązek wznowienia pamięci wielkiego męża dopełnić powinniśmy chętną ofiarą i takową uczynić jest moim zamiarem. Pomoc przyjmę z wdzięcznością, lecz ktokolwiekby był zmuszonym z pp. wydawców żądać zwrotu kosztów, te natychmiast obowiązuję się przesłać pod wskazanym adresem. Imiona ofiarodawców w dziennikach naszych i przy przesłaniu zbioru do Włoch ogłoszone zostaną.

Upraszam pp. Redaktorów pism naszych i obcych o uprzejme powtórzenie odezwy naszéj.

Z uszanowaniem
J. I. Kraszewski,
(Drezno, Nordstrasse 27).

Dnia 21 kwietnia 1873.

— * **Dowiadujemy się,** że w przyszły poniedziałek o godzinie ½8 Dyrekcya Oświaty ludowéj odbędzie naradę z Okręgowymi m. Poznania, celem urządzenia organizacyi na podstawach wydanego co tylko regulaminu.

— * Dnia wczorajszego otworzone zostało **biuro Banku włościańskiego** przy placu Wilhelmowskim nr. 16/17. Biuro otwarte jest codziennie od 9 godziny rano do 1 godz. z południa i od 3 godziny po południu do godziny 7 wieczorem z wyjątkiem niedziel i świąt.

Bank Włościański udziela pożyczki hipoteczne lub pośredniczy w zaciąganiu takowych, nabywa zapisy hipoteczne, zajmuje się umarzaniem długów hipotecznych na gruntach włościańskich, udziela pożyczki na weksel, przyjmuje depozyta, oraz wszelkie walory i dokumenta do przechowania za mierném wynagrodzeniem.

Od depozytów płaci Bank obecie:

Przy depozytach z 3dniowém wypowiedzeniem 4 proc.
„ 3miesięcznem „ 4½ proc.
„ 6miesięcznem „ 5 proc.

Wszelkie objaśnienia co do warunków udzielania pożyczki, jako i co do rodzaju interesu, — udziela się na żądanie każdego czasu.

Interesenci, którzy do tego czasu już się zgłosili o pożyczki hipoteczne, odbiorą przed d. 1 maja odpowiednią rezolucyą.

Adres banku jest: Bank Włościański — Poznań.

— * **Pp. Potworowski, Małecki i Sp.** nabyli w odbytym wczoraj w szamotulskim sądzie powiatowym terminie subhastacyjnym dobra biezdrowskie za 300,050 tal. na rzecz pani hrab. Maryi z Sobierajskich Bnińskiéj.

— * **Minionéj nocy** było zimno przy wietrze zachodnim tak wielkie, że wody stojące dziś rano dość grubym lodem były pokryte; dziś we dnie kilkakrotnie śnieg padał.

— * **Dnia wczorajszego** udzielił ks. Arcybiskup dotychczasowemu proboszczowi kościoła św. Trójcy w Gnieznie ks. Olyńskiemu instytucyą kanoniczną na probostwo w Koźminie.

— * Jak się dowiadujemy rozesłała **Dyrekcya Towarzystwa Oświaty ludowéj** stósownie do wydanego co tylko regulaminu następującą instrukcyą:

1. Okręgowy jest upoważniony do nominowania Obwodowych, dzieląc powiat według potrzeby albo na dystrykta policyjne, albo w inny sposób, który się okaże dla każdego powiatu specyalnie najwłaściwszym. O dokonanym podziale i uskutecznionych nominacyach winien Okręgowy zawiadomić Dyrekcyą, niemniéj komunikować jéj każdą zajść mogącą zmianę. Nadmienia się przytém, że zostawia się rozeznaniu Okręgowego zostawienie lub zmienienie dziś urzędujących Obwodowych. Obwodowym zostawia się prawo nominowania parafialnych.
2. Każde znaczniejsze miasto winno mieć swego Obwodowego, wyłącznie na obręb miasta. Mniejsze miasteczka mogą być włączone w obwód, w którym leżą.
3. Okręgowy winien odbierać raporta od Obwodowych i zostawać w ciągłéj z nimi relacyi. Na jego ręce winni Obwodowi składać kwartalnie lub najpóźniéj przed końcem każdego półrocza zebrane składki i spisy członków. Okręgowy zaś rzeczone składki wraz ze spisem członków odeśle do głównéj kasy Towarzystwa na ręce p. Bolesława Ponińskiego w Poznaniu, Rycerska ulica nr. 3.
4. Okręgowego atrybucyą jest kontrolować Obwodowych tak wiejskich jak miejskich, — popychać ich, gdzie potrzeba do działania, — komunikować im rozporządzenia Dyrekcyi i z odebranych od nich raportów składać relacye Dyrekcyi.
5. Celem wprowadzenia więcéj życia i ruchu w działalności Towarzystwa, mocen będzie Okręgowy zwoływać zebrania albo powiatu całego albo pojedyńczych obwodów, na którychto zebraniach winien żywém słowem starać się o rozbudzenie sympatyi dla Towarzystwa Oświaty, wystawiając zgromadzonym dążność i czynność Dyrekcyi, niemniéj trudności, z któremi walczyć przychodzi; winien rozdawać lub tanio sprzedawać zebranym książeczki i obrazki, które mu przez Dyrekcyą nadesłane zostaną, słowem, użyje środków, które uważać będzie za najwłaściwsze, by obudzić większy niż dotąd dla Towarzystwa Oświaty współudział.
6. Koszta wynikające z korespondencyi i przesyłek mogą Okręgowi likwidować do kasy Towarzystwa.

— * **Urzędowy Dziennik kościelny** donosi, że ks. Arcybiskup nie odprawi zapowiedzianych na czas od 26 kwietnia do 12 maja rb. wizyt kościelnych w parafiach biechowskiéj, nietrzanowskiéj, jaraczewskiéj, jarocińskiéj, tureckiéj, droszewskiéj, grabowskiéj i wyszanowskiéj a to z powodu podobno, że w tym czasie, jak twierdzą dzienniki niemieckie, udać się ma do Fuldy, aby wziąć udział w zerabniu biskupów niemieckich; od 12 maja zaś będzie wizytował kościoły w Ostrowie, Baszkowie, Golejewku, Krobi, Siemowie, Goniembicach, Brennie, Gościeszynie i Zbąszyniu.

— * **Pierwszy burmistrz** p. Kohleis udał się wczoraj znowu do Berlina, by wziąć udział w obradach izby panów.

— * **Kandydat wyższego stanu nauczycielskiego** p. Lindner, który niedawno zaczął rok próby przy tutejszéj miejskiéj szkole realnéj, przeniesiony został do tutejszego protestanckiego gimnazyum Fryderykowskiego.

— * **Stary dom szkólny** na św. Marcinie sprzedany został za 1100 tal.

— * **Na Wielkich Garbarach** pod no. 3 znaleziono wczoraj w kloace ciało nowo narodzonego dziecka.

— * **Na cel dobroczynny** odbędzie się w Borku w dniu 27 mb. przedstawienie dramatyczne. Przedstawione będą: Damy i huzary i Tajemnica starego miasta.

— * Z uwagi, że bardzo wielu z ziemian naszych należy **do Towarzystwa ubezpieczeń w Schwedt,** podajemy kilka danych z odczytanego na walném zebraniu z dnia 3 marca rb,

sprawozdania. Na zebraniu tém było 33 członków, z których 7 wyłącznie od ognia, jeden tylko od gradobicia, reszta i od ognia i od gradobicia była zabezpieczoną. W roku 1872 wynosiła wartość ogólna zabezpieczona od gradobicia 24,349,746 tal., w 1871 roku tylko 19,593,827 tal. a więc więcéj o 4,755,819 tal. Wartość zabezpieczeń od ognia doszła w 1872 r. do 103,846,096 tal., z nich ekspirowało ostatniego dnia grudnia r. z. 8,513,309 tal. tak że na r. 1873 przejęto 95,332,787 tal, co w stósunku do r. 1872 daje przewyżkę 6,183,963 tal. Koszta powstałe przy taksowaniu szkód wynosiły w 1871 r. 278,718 tal., w 1872 roku 281,225 tal. Dywidenda wynosiła w 1872 roku 10 proc. Jako członkowie należą do rady zawiadowczéj z naszego Księstwa pp. Łubieński z Kiączyna i Buchowski z Pomarzanek, jako zastępca p. dr. Szuman z Władysławowa.

— * **Koléj z Torunia do Inowrocławia**, na któréj teraz już towary przewożą, oddana będzie od 1 maja na zupełny użytek publiczny a więc i do przewozu osób.

— * **Most żelazny** pod kolej toruńsko-wystrucką ma być ukończony na dzień 1 lipca; obecnie brak téż już tylko 2 przęseł na pomościu nad lądem i na zgniłéj odnodze po lewym brzegu Wisły. (Gazeta Toruńska).

— * **Dzienniki włoskie** entuzyazmują się nad nową operą pod tyt: Izabella Orsini, którą w tych czasach skomponował Paolo Manica z Kalabryi.

— * **Jak szybko wzrastają miasta amerykańskie** świadczy miasto St. Louis, którego ludność powiększyła się od r. 1870 o 117,262 głów, tak że dziś wynosi 428,126 mieszkańców. Jako miasto fabryczne jest St. Louis trzeciém z rzędu. Pierwszém jest Nowy York, które liczy 7624 fabryk, drugiém Filadelfia, liczące 7184 fabryk a St. Louis trzeciém o 4579 fabrykach.

— * **W kolonii Honkong** mieszka według obliczenia z 1 grudnia 1872 r. 759 poddanych angielskich, 186 niemieckich, 106 Amerykanów, 43 Francuzów, kilkunastu Duńczyków, Hiszpanów, Indyanów i jeden Polak. Najwięcéj mieszka tam Portugalczyków, przybyłych przeważnie z Macao, bo 1350. Razem przeto mieszka 4931 Europejczyków i Amerykanów, między którymi znajduje się 3624 mężczyzn, 669 kobiet, 478 chłopców i 620 dziewcząt. Po stronie Chińczyków znajdujemy 73,971 mężczyzn, 22,076 kobiet, 10,314 chłopców i 9203 dziewcząt, razem 115,564 mieszkańców. Cała ludność kolonii Honkong wynosi 121,985 dusz.

— * **Kalendarz.** Jutro w czwartek dnia 24 kwietnia Jerzego męcz; w kalendarzu słowiańskim Jerzego św.

Wschód słońca o godzinie 4 minut 46, zachód o godzinie 7 minut 13.

Dnia 14 kwietnia 1221 ustanowienie biskupstwa w Rydze. — 1428 śmierć Jana Pełki, biskupa kujawskiego. — 1440 Władysław III wchodzi do Węgier. — 1528 pożar w Krakowie. — 1578 Stefan Batory urządza mennicę. — 1851 Bitwa w Wilejce. — 1831 okólnik wzywający Podole do powstania.

Ostatnie telegramy.

(Z biura Wolffa.)

Wieden, 23 kwietnia. Wiener Zeitung ogłasza nominacyą p. dr. Ziemiałkowskiego na ministra bez teki.

Londyn, 22 kwietnia. Na posiedzeniu Izby niższéj żąda p. Eastwick przedłożenia korespondencyi dyplomatycznéj dotyczącéj Chiwy. Na uwagę, że w obec niepokojących wiadomości o powodzeniach rosyjskich zalecałby się ścisły alians angielsko-perski; oświadcza p. Grantduff, że niedalekie przybycie szacha perskiego obiecuje skutek jak najlepszy; szach znajdzie bowiem przyjęcie jak najserdeczniejsze. O niepokojących powodzeniach rosyjskich rząd nic nie wie.

Londyn, 23 kwietnia. Podług doniesienia z Penang z dnia 22 mb. cofnęło się holenderskie wojsko ekspedycyjne do Padang. Obawiają się wybuchu niespokojności i w innych portach Sumatry.

Frankfurt n. M., 22 kwietnia wieczorem. Dotąd nie było jeszcze żadnych rozruchów. Powrotowi ich zagrodzono środkami wojskowemi. Załoga wzmocnioną została czterema batalionami z załóg sąsiednich; dalsze posiłki oczekiwane. Dworce, gmach giełdy, urząd telegraficzny, zajęte przez wojsko, patrole chodzą po mieście. Robotników mało widać, którzy spokojnie się zachowują. Miasto spokojne, kramy otwarte, mniejsze wyszynki piwa zamknięte. Szkoda wczorajsza wynosi 40 do 50,000 guldenów. Prócz browarów zburzono i jedno biuro policyjne. Dwunastu zabitych, 38 rannych urzędownie wyśledzono; oficer, kilku żołnierzy, komisarz policyi, trzech policyantów kamieniami zranieni zostali.

Frankfurt n. M., 23 kwietnia. Noc minęła zupełnie spokojnie. Przybyłe z sąsiednich załóg posiłki umieszczono około północy u obywateli. Wojsko ściągnięto z gmachu giełdy i placów. Miasto przybrało zwykłą fizyognomią.

GOSPODARSTWO, HANDEL I PRZEMYSŁ

* **Mąka.** Berlin, 22 kwietnia. Pszenna nro. 0. 11½-11 tal. No. 0 i 1 10⅝-½, rżana. Nr. 0 8¾-8 — Nr. 0 i 1 7⅝-⅛ tal.

Przy dalszém ciągnieniu 4 kl. 147 król. pruskiéj loteryi klasowéj padła główna wygrana 10,000 tal. na nr. 72,766. 3 wygrane po 5000 tal. padły na nr. 26,064, 67,767 i 83,202. 4 wygrane po 2000 tal. na nr. 7348, 22,174, 47,589 i 62,889.

35 wygranych po 1000 tal. na nr. 1591, 1855, 2918, 4113, 10,210, 13,312, 13,979, 15,622, 24,656, 25,400, 26,458, 59,560, 31,590, 34,392, 35,806, 38,419, 41,231, 41,805, 49,039, 23,863 63,703, 64,210, 64,363, 66,920, 69,726, 69,934, 71,683, 77,385, 78,282, 80,192, 83,683, 85,917, 88,444, 88,462 i 88,830.

57 wygranych po 500 tal. na nr. 2066, 7452, 13,658, 15,185, 16,724, 16,798, 20,583, 20,588, 20,811, 23,390, 23,725, 24,090, 24,506, 25,257, 27,618, 30,624, 32,750, 33,534, 34,323, 34,546, 34,547, 35,887, 39,047, 39,387, 44,639, 47,100, 50,774, 52,599, 54,081, 55,313, 56,409, 58,041, 59,651, 63,053, 63,210, 63,259, 64,728, 65,833, 67,072, 68,117, 68,304, 71,337, 71,384, 72,706, 73,898, 80,441, 80,998, 81,018, 82,335, 83,397, 86,065, 86,356, 87,685, 88,566, 91,060, 91,836 i 93,442.

86 wygranych po 200 tal. na nr. 1584, 1631, 4275, 4502, 4536, 6299, 7350, 8004, 8874, 8960, 9668, 11,021, 11,989, 13,328, 13,576, 13,934, 15,259, 17,370, 21,180, 24,145, 24,389, 24,942, 25,396, 26,030, 26,973, 29,134, 29,224, 29,912, 31,493, 33,562, 33,641, 34,000, 35,048, 35,566, 36,291, 39,840, 41,764, 44,812, 45,897, 46,227, 46,996, 50,079 50,935, 51,926, 52,981, 53,122, 54,453, 55,180, 55,832, 57,152, 57,515, 58,022, 58,409, 59,494, 63,609, 68,182, 69,384, 69,613, 69,618, 69,862, 70,852, 73,105, 74,552, 74,597, 75,093, 77,808, 78,746, 81,188, 83,024, 83,135, 84,442, 84,494, 85,932, 86,020, 87,309, 87,959, 88,264, 88,385, 88,437, 88,981, 91561, 92,054, 92,159, 92,362, 93,783 i 94,595.

Berlin, 22 kwietnia 1873.

Król. pr. jen. Dyrekcya loteryjna.

Giełda poznańska 23 kwietnia.

Żyto: cena regulacyjna 52¼ — na wiosnę 52½ kwiecień 52⅜ kwiecień-maj 52½, maj-czerwiec 52⅝, czewiec-lipiec 5⅜, lipiec-sierpień 52⅜.

Okowita cena regulacyjna 17¼, — na kwiecień 17¼, na maj 17⅜, — czerwiec 17 17/24 — lipiec 17½, na sierpień 18⅛, na wrzesień 18.

Ceny targowe

w mieście Poznaniu dnia 23 kwietnia 1873 roku.

		Ceny. Najwyż. tal.	sgr.	fn.	Średnia. tal.	sgr.	fn.	Najniższa. tal.	sgr.	fn.
Pszenicy pięknéj, szefel po	42 kil.	3	17	6	3	16	3	3	13	9
średniéj		3	10	—	3	7	6	3	6	—
pośledn.		3	—	—	2	27	6	2	26	3
Żyta ciężkiego	40	2	6	—	2	5	—	2	4	—
średniego		2	3	—	2	2	6	2	1	6
pośledn.		2	1	—	2	—	6	2	—	—
Jęczmienia wielk.	37	2	—	—	1	27	6	1	25	—
drobn.		1	28	9	1	25	—	1	22	6
Owsa	25	1	7	6	1	4	—	1	2	6
Grochu do gotowan.	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grochu na paszę		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzepiu zimowego	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzepiku zimowego		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzepiku latowego		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tatarki	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kartofli	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wyki	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Łubinu żółt.	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—
niebiesk.		—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koniczyny czerw. cent. po	50 kilo.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koniczyny białéj		—	—	—	—	—	—	—	—	—

Giełda berlinska, 22 kwietnia.

Pszenica: per 1000 kilo w miejscu 70-90 talar. wedle gatunku żądano; piękna ciężka żółta 88-89 tal., pośl. żółta 73-78, lepsza — tal. z kolei płac.; na kwiecień-maj 89⅜-¾-½ maj-czerwiec 87-¼-87, czerwiec-lipiec 89¼-½-⅜, lipiec-sierpień — — tal. płacono.

Żyto: per 1000 kilo w miejscu 53-70 tal. wedle gat. żąd. rosyjskie 52-53 z kolei, krajowe 53¼-54½, krajowe piękne 56 tal. z kolei i statku płac., na wiosnę 54¼-55⅜, maj-czerwiec 54⅜-54, czerwiec-lipiec 54½-¼, lipiec-sierpień 54-53½ tal. płacono.

Jęczmień per 1000 kilo mały szary 49—64 talarów wedle gatunku żądano.

Owies per 1000 kilo w miejscu 42-50 tal. wedle gatunku żąd.; wschodnio-pruski 41-44, czeski 45-46⅔ pomorski 45-47½, piękny pomorski 48-49 tal. z kolei płacono, na wiosnę 45½ maj-czerwiec 45¼, czerwiec-lipiec 46 tal. płac. lip.-sierp. —

Groch per 1000 kilo do gotowania 49—55 tal., na paszę 44—47 talarów.

Olej rzepiowy per 100 kilo w miejscu 21⅛ tal.; na kwiecień-maj 21½-21, maj-czerw. 21½-⅛, czerw.-lip. 21 7/12, wrzesień-październik 22 17/24-½ tal. pł.

Olej lniany per 100 kilo w miejscu 25⅛ tal.

Oléj skalny per 100 kilo w miejscu 12½ tal.

Okowita per 100 kilo à 100%=10,000% w miejscu bez beczki 17 tal. 18 sgr. płacono, na kwiecień-maj 17 talar. 24-22 sbr., maj-czerwiec 17 talar. 26-23 sbr. czerwiec-lipiec 18 tal. 8-4 sbr., lipiec-sierpień 18 tal. 17-15 sgr. płac.

Giełda wrocławska, 22 kwietnia.

Żyto: per 1000 kilo wyżéj; na kwiecień i kwiecień.-maj 56½ pł., maj-czer. 56 tal. pł., czerw.-lipiec 56 żąd. lipiec-sierp 54¼ pł. 54½ żąd. wrz.-paźdz. 52⅝ tal. pł.

Pszenica: per 1000 kil. na kwiecień 85 pł.

Jęczmień: per 1000 kilo na kwiecień 53 tal. pł.

Owies: per 1000 kilo, na kwiecień i kw.-maj 44¼ tal. płac.

Rzep: per 1000 kilo na kwiecień 98 żąd., na wrzesień-październik — żąd., — tal. płac.

Olej rzepiowy per 100 kilo słabo; w miejscu 21 tal. ż. na kwiec. 20½, kwiec.-maj 20⅝ maj-czerw. 21⅛ żąd. — pł., czerw.-lipiec — pł., wrzesień-październik 22⅛ tal. pł. i żąd.

Okowita za 100 litrów po 100% bez handlu; w miejscu 17½ tal. żądano, 17⅛ tal. płac.; na kwiecień i kwiecień-maj 17⅜ żąd., maj-czerwiec 17⅝ pł. czerw.-lipiec 17½ żąd., lipiec-sierp. 18½ ż 18 pł., sierpień-wrześ. 18¼ tal. pł. — tal. żąd.

Na targu W tal., sgr i fen per 100 kilogramów

	towar piękny tal.	sg.	fn.	średni tal.	sg.	fn.	pośledni tal.	sg.	fn.
Ustanowienie miejsk. dep. targ. Pszenica biała	—	—	—	8	27	—	8	5	—
„ żółta	—	—	—	8	12	—	7	28	—
Żyto	—	—	—	5	29	—	5	22	—
Jęczmień	—	—	—	5	18	—	5	12	—
Owies	—	—	—	4	16	—	4	10	—
Groch	—	—	—	5	5	—	4	20	—
Rzep	—	—	—	9	15	—	9	—	—
Rzepik zimowy	—	—	—	8	10	—	8	—	—

	tal.	sg.	fn.
	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—
	6	22	—
	6	22	—
	5	10	—
	5	2	—
	4	8	—
	4	10	—
	8	10	—
	7	2	6

Kursa telegraficzne.

SZCZECIN, 23 kwietnia 1873.

Stan powietrza:

Pszenica: słabo
na wiosnę 83½
maj-czerwiec 84
wrzes.-październik 78¼

Żyto: słabo
na wiosnę 53½
maj-czerwiec 52⅝
wrzes.-październik 52¾

Oléj rzep.:
w miejscu —
na kwiecień-maj 21
na maj-czerwiec 21
na wrzesień-październik 22¼

Okowita: słabiéj
w miejscu 17½
na wiosnę 17⅜
na maj-czerw. 17 11/24
wrzes.-październik 18

BERLIN, 23 kwietnia 1873.

Stan powietrza: zimne

	kurs początk.	kurs końcowy		kurs początk.	kurs końcowy
Pszenica: stale			Owies: stale		
na kwiec.-maj	90		na kwiecień-maj	45½	
na lipiec-sierpień	—		Oléj skalny:		
na wrzes.-paźdz.	79⅛		w miejscu	12⅛	
Żyto: trzyma się			March. pozn. E. B.	103¾	
w miejscu . .	54		Pruskie oblig. p.	—	
na kwiecień-maj	53¾		Nowe pozn. list. z.	—	
na lipiec-sierpień	53⅝		Pozn. rent. listy	—	
na wrzes.-paźdz.	53¼		Koléj żel. państ.	205½	
Oléj rzep. stale			Lombardy . .	116⅝	
w miejscu . .	21¼		Aust. losy z 1860	—	
na kwiecień-maj	21		Włoska renta .	61¾	
na maj-czerwiec	22 7/12		Amerykany .	97¼	
na wrzes.-paźd.	—		Austr. akc. kred.	202	
Okow. trzyma się			Pożyczka turecka	52⅝	
w miejscu	—		7½% Rumuny	—	
na kwiec.-maj	17	22	Pol. listy likwid.	—	
na lipiec-sierpień	18	15	Rosyj. banknoty	—	
na sierp.-wrzes.	18	20	Austr. renta sreb.	—	
			Uspos. stale		

SPROSTOWANIE.

W patencie subhastacyjnym król. sądu powiatowego w Pile dóbr rycerskich **Rzadkowo,** do Gabryeli Grabowskiéj zamężnéj **Stablewskiéj** należących podanym został w numerach Dziennika Poznańskiego z dnia 14 stycznia, 14 lutego, 14 marca i 14 kwietnia dzień 15 czerwca jako **termin ich sprzedaży,** co się prostuje niniejszém, gdyż termin subhastacyi naznaczony został na dzień (2294)

13 czerwca r. b.

Sprzedaż konieczna.

Dobra szlacheckie **Krzyszkówko** w powiecie **Międzyrzeckim** położone, w księdze hipotecznéj na stronnicy 131 i następ. zapisane, których tytuł własności na imię **Fryderyka Augusta Ottona Wachter** i żony jego **Anny** z domu Student jest zapisany i które z objętością 210 hektarów 84 arów opłacie podatku gruntowego ulegają, podług ustalonego czystego przychodu na podatek z gruntu na 288, 50 tal. i na podatek budynkowy z wartości użytku na 119 tal. podane są, sprzedane być mają w celu przymusowego wywłaszczenia drogą subhastacyi koniecznéj **dnia 3 lipca r. b.** przed południem o godzinie 10téj na tutejszém zwyczajném miejscu sądowém.

Wypis rejestru podatkowego, wykaz hipoteczny i wszystkie inne wiadomości tyczące się téjże nieruchomości, jako téż szczególne warunki sprzedaży przez interesentów już stawione lub jeszcze stawić się mające przejrzane być mogą w III biurze podpisanego sądu podczas zwyczajnych godzin służbowych. (2329)

Osoby, które chcą rościć do powyżéj opisanéj nieruchomości prawa własności lub nie zahipotekowane prawa realne, do których skuteczności przeciw trzecim osobom jest podług prawa potrzebne zaintabulowanie w księdze hipotecznéj, wzywa się niniejszém, aby swe pretensye najpóźniéj w powyższym terminie licytacyjnym zapowiedziały.

Uchwała co do udzielenia przybycia publicznie ogłoszoną zostanie w terminie wyznaczonym **dnia 8 lipca r. b.** przed południem o godzinie 10téj w lokalu urzędowym podpisanego sądu.

Międzyrzecz, dnia 1 kwietnia 1873.

Król. Sąd powiatowy
Sędzia subhastacyjny.
Winchenbach.

Zaginął **srebrny cylindrowy zegarek** z stalowym łańcuszkiem. Rzetelny znalazca odbierze za oddaniem powyższéj zguby w Ekspedycyi Dziennika Poznańskiego **talara** nagrody. (2334)

W handlu **K. Liszkowskiego** otwarte miejsce **ucznia.** (2335)

Poszukuję **panien** do białego szycia ręką i do maszyny. (2330)

Chwaliszewo 72. **A. Woytych.**

Powróciłem z podróży. Przyjmuję od 9 do 12 i od 2—5 godziny.

Dreżewski,
dentysta.
Berlińska ul. Nr. 16, I. p.
(2303)

Drogista lub materyalista może natychmiast wstąpić do handlu. Bliższe szczegóły przy **W. Rycerskiéj ulicy 13** w aptece Eskulapa. (2184)

Jako approb. **weterynarz** zamieszkuję w **Śmiglu** i polecam się Szanownéj Publiczności. (2326)

Julian Kaloczke.

Drelich na wańtuchy
w ciężkim i dobrym gatunku poleca najtaniéj (2332)
A. BIRNER.
Rynek 62.

Młody człowiek posiadający należyte szkólne wykształcenie i władający obudwoma językami krajowemi, znajdzie pomieszczenie jako uczeń w handlu **A. Birnera.** (2333)

Do uwzględnienia!
Rozmaite krajowe i zagraniczne
PIWA
odstałe i wyborne, poleca najpierwszy i najstarszy skład polski
Józefa Przybylskiego
Szeroka ulica Nr. 13,
dawniéj
Stary Rynek Nr. 4.
(2190)

Stefan Czarniecki i Jan Kochanowski.
Wizerunki litografowane na chińskim papierze, w wielkim formacie, podług najlepszych źródeł rysowane przez
Tytusa Maleszewskiego
są do nabycia obadwa za cenę 5 talarów w Administracyi Dziennika Poznańskiego. Pojedyńczych egzemplarzy nie sprzedaje się.

Berlin, dnia 22 kwietnia 1873.
Niniejszém zawiadamiam Szanowną publiczność, iż z dniem dzisiejszym otworzyłem **w Berlinie, Behrenstrasse Nr. 56**
Dom komisowy
pod firmą
J. TACZANOWSKI,
którego celem będzie **pośredniczyć w załatwianiu interesów tak bankierskich jak zbożowych, na giełdzie i placu tutejszym.** (2325)
Zapewniając punktualne i rzetelne wykonywanie łaskawie mi powierzonych zleceń pozostaję
Z wysokim szacunkiem
Julian Taczanowski.

Podpisany bank pośredniczy **w uzyskaniu pożyczek wypowiedzialnych i amortyzacyjnych** tak na dobra ziemskie po listach zastawnych na mocy taks nowego ziemstwa aż do 7/10 wartości, jak i na posiadłości włościańskie i miejskie na mocy wyciągów z ksiąg podatkowych z najlepszych banków hipotecznych. (2340)

Potworowski, Małecki, Plewkiewicz i Sp.
w Poznaniu.

Rothenburgski zakład parowy prania wełny.
[Rothenburger Dampf-Woll-Wasch-Anstalt]
CONSTANT DESPA & Cº
w Rothenburgu n. Odrą.
(punkt zetknięcia się marchijsko-poznańskiéj i wrocławsko-lignicko-głogowsko-zielonogórsko-rothenburgsko-swinemindzkiéj kolei. (2331)
Zakład nasz, **mogący codziennie 120 centnarów wyprać wełny tłustéj,** polecamy do łaskawego uwzględnienia **jak najusilniéj.**

Ucznia poszukuje **aptekarz Brandenburg** w Poznaniu. (2183)

Pokój mebl. parterowy, jest zaraz lub od 1 maja do wynajęcia. Długa ul. 8 na prawo. (2342)

Pruskie Towarzystwo akcyjne zabezpieczające od ognia
w Berlinie.
Zawiadamiamy niniejszém, że jeneralną ajenturę naszego Towarzystwa na W. Księstwo Poznańskie powierzyliśmy pp. **Rakowskiemu i Szymanowskiemu.** (2317)
Berlin, 9 kwietnia 1873.
Dyrekcya.
L. Nauwerk.

Odwołując się na powyższe ogłoszenie, polecają się niżéj podpisani do przyjmowania zabezpieczeń dla Pruskiego Towarzystwa akcyjnego zabezpieczającego od ognia.

Towarzystwo to zabezpiecza budynki, ruchomości, składy towarowe, ziemiopłody, bydło itd. tak w miastach jak i po wsiach po stałych tanich premiach przeciwko szkodom spowodowanym przez ogień, uderzenie piorunu i eksplozye gazowe pod dogodnemi warunkami.

Poznań, 21 kwietnia 1873.
Jeneralna ajencya na W. Księstwo Poznańskie.
Rakowski & Szymanowski.

Bank zabezpiecz. bydła na Niemcy
z roku 1861 w Berlinie,
oparty na wzajemności członków swoich.
Mamy zaszczyt podać niniejszém do wiadomości publicznéj, że panu
Manasse Werner w Poznaniu
powierzyliśmy zarząd naszéj agentury generalnéj na **W. Księstwo Poznańskie.**
Berlin, w kwietniu 1873.
Bank zabezpieczenia bydła n. N. z r. 1861.
R. Krüger,
dyrektor banku.

Powyższe od roku 1861 istniejące Towarzystwo zabezpiecza:
konie, bydło rogate i świnie
przeciw stratom, powstałym przez zarazę, inne choroby lub nagłe przypadki nieszczęśliwe. Tanie, wszędzie stósunki uwzględniające premie, liberalne warunki, akuratne regulowanie przypadków strat. Zaufani i czynni agenci przyjmują się a każde żądane objaśnienia dają się chętnie. (2338)
Poznań, w końcu stycznia 1873.
AGENT GENERALNY.
Manasse Werner.

PAPIER WLINSI
Znakomite powodzenie tego środka zależy od jego własności sprowadzania na powierzchnią ciała zapaleń i irytacyi, które dotknęły najżywotniejsze organa; tym sposobem przeciąga on chorobę na części ciała mniej delikatne i daje większą łatwość uleczenia takowéj: Najznakomitsi lekarze zalecają go przeciw **katarom, niežytowi, oskrzeli chorobom gardlanym, gościowi bólom w krzyżach etc.**
Użycie tego papieru bardzo proste, jedyne przyłożenie wystarcza często i pozostawia tylko lekkie swędzenie — Cena pudełka 1 f. 50 c. w Paryżu.
Dostać można w Poznaniu w aptece **Dra. Mankiewicza** i u **R. Barcikowskiego** w Bazarze; w Krakowie i we Lwowie w aptekach **PP. J. Trauczyńskiego i P. Mikolascha;** w Warszawie w składach materyałów aptecz: **PP. Ferd. Aug. Gallego, L. Spiessa i J. Mrozowskiego.** (1816)

Kurs dla jednorocznych
rozpoczyna się 1 maja. (2283)
Długa ulica Nr. 11.
Dr. Kusztelan.

PIEKARNIA
J. Moszczeńskiego
Butelska ulica Nr. 18
sprzedaje 5 funt. chleba za 1 złoty
oraz poleca **bułki** wybornego pieczywa. (2343)

Balt. śledzie tłuste.
Najdelikatniejszy gatunek ze wszystkich śledzi tłustych, nie solone, lecz z tegorocznego połowu wiosennego marynowane zaraz po połowie wedle wynalezionego przezemnie sposobu w smacznym sosie. Trwałe przez 8 miesięcy, polecam wszystkim smakoszom jako szczególowe łakocie w beczułkach o 4 litrach po 2 tal., tak samo pieczone śledzie, beczułka po 2 tal., wędzone śledzie pudło o około 6 funt. 1⅓ tal. Opakowanie bezpłatne. Rozsyłka za gotówkę lub zaliczkę. **H. Haefcke w Barth n. Bałtykiem.** (1543)

J. Mondré'go
Pierwszorzędny Polski skład
Słoniny i Smolcu
amerykańskiego
w Poznaniu
(Chwaliszewo 39 obok poczty)
jest **suto** świeżemi artykułami **zaopatrzony.**
Przesyłka Słoniny-(czystéj bez części mięsnych lub też mięsem przerosłéj) **uskutecznia się** stósownie do życzenia w skrzyniach oryginal. po 5 ctnr. (około) obejmujących, a smolcu w beczkach i beczułkach oryg. 3 lub 1 ctr. i mniéj w sobie zawierających ze składów urządzonych w **Poznaniu, Swarzędzu i Szczecinie.**
Słonina i peklówka wędzona sprzedaje się tylko z Poznańskiego składu. (2336)
Ceny tanie!

Fleur mousseuse de Cognac
DU HIGH-LIFE
Jedyna Agencya.
Dostawca zabretowany Dworów zagranicznych. Delikatność i aromat szampańskiego winaj wyższego gatunku lub starego Cognaku. Musuje i pieni się jak najlepsze szampańskie wina. Ulepsza się w zamrożeniu, nadaje się do wybornych sorbetów, podaje się w kieliszkach i półkieliszkach do szampańskiego wina. (1834)
Cena w Paryżu: butelka 20 franków, pół butelki 11 franków, ćwierć butelki 6 franków w Paryżu, rue Lafayette 6 przy nowéj Operze, w Poznaniu jedyny skład u pana **T. Luzińskiego.**

Nalewu 1873 roku
naturalne wody mineralne z **Bilina, Karlsbadu, Eger, Ems, Friedrichshall, Homburga, Iwonicza, Kissingen, Lippspringe, Marienbadu, Pyrmontu, Spaa, Vichy, Weilbach, Wildungen, Budy, Püllna** nadeszły już i poleca takowe jak najtaniéj (2318)
Dr. Mankiewicz.
Wilh. ul. 22.

Wody mineralne.
(2269)
Swieży nalew wód mineralnych odebrał i poleca
R. BARCIKOWSKI
w Bazarze.

Pruskie
Tow. akcyjne zabezpieczające od gradobicia.
Zatwierdzone przez JKMość króla pruskiego pod dniem 4 lipca 1864. / 14 maja 1866.
Kapitał zakładowy: Milion tal.
Emitowano: tal. 750,000.
Fundusz rezerwowy musi podług statutów być doprowadzonym do 500,000 talarów.
Powyższe Towarzystwo zabezpiecza ziemiopłody od szkód przez gradobicie. Premie są **stałe i tanie,** dodatków zatém **nigdy** się nie płaci. Szkody regulują się **bez zwłoki** i w obecności deputowanych krajowych a wypłata następuje **w przeciągu miesiąca całkowicie i w gotówce** po ustanowieniu jéj wysokości. Od zabezpieczeń na kilka lat przyznaje się stósowny **rabat w premii,** który się natychmiast odciąga od premii rocznéj. (2316)
Zabezpieczone ceny zboża stanowią zawsze normę przy obliczaniu szkody przez gradobicie, nawet gdyby takowe były wyższe od bieżących cen targowych.

Rezultaty obrotu:

1865:	suma zabezpieczona	8,356,400,	premie	82,600,	udzielony rabat	
1866:	„ „	17,668,600	„	185,985	„	9,500 talarów
1867:	„ „	30,071,700	„	302,072	„	15,500 „
1868:	„ „	44,928,500	„	481,606	„	21,880 „
1869:	„ „	52,740,000	„	548,610	„	25,330 „
1870:	„ „	46,838,000	„	501,150	„	20,880 „
1871:	„ „	46,405,100	„	502,553	„	23,203 „
1872:	„ „	55,751,000	„	585,000	„	27,000 „

Premie w każdym roku muszą być najniższemi z wszystkich konkurujących podobnych towarzystw akcyjnych; prócz tego udzielany będzie corocznie ugodzony rabat.
Podpisana uniżenie **ajencya jeneralna**, tudzież oznaczone w odnośnych **Dziennikach powiatowych ajencye specyalne** gotowe są zawsze do udzielania wszelkiéj bliższéj wiadomości i do pośredniczenia odnośnie do wykonywania wniosków o zabezpieczenie.
POZNAŃ, 21 kwietnia 1873.
Jeneralna ajencya na Wielkie Księstwo Poznańskie.
RAKOWSKI & SZYMANOWSKI,
Fryderykowska ul. Nr. 22.

Wełna!!
Szanownym obywatelom, którzy zamierzają tegoroczną swoją wełnę przysłać na targ do **Poznania,** polecamy nasze składy z nadmienieniem, iż pod bardzo korzystnemi warunkami zajmiemy się także na życzenie jéj sprzedażą. O wczesne zgłoszenia prosimy. — Bliższych wiadomości w biurze naszém zasięgnąć można. (2339)
BANK
Potworowski, Małecki, Plewkiewicz i Sp.

Oryginalne amerykańskie
żniwiarki do zboża i traw Buckey'a
o dwóch kołach, odznaczające się lekkim biegiem, wyborną prostą konstrukcyą, polecam na najbliższe żniwa i proszę o wczesne zamówienia. (2314)
Herm. Löhnert. Bydgoszcz.
Verläng. Gammstrasse.

Pensyonarz lub lokator
znajdzie pomieszczenie u polskiéj familii w **Berlinie** przy Fryderykowskiéj ul. Nr. 44, (4 piętro po prawéj stronie). Bliższych wiadomości udzieli łaskawie p. Dr. **W. Łebiński** w Poznaniu. (2309)

Kukurydzę
prawdziwą amerykańską, w pięknym towarze po cenach bardzo przystępnych poleca bank (2341)
Potworowski, Małecki, Plewkiewicz i Sp.

PASTYLLE PIERSIOWE
J. JEZIOŁKOWSKIEGO, apt. I klasy.
Wrocław.
16b. Scheitniger-Str. 16b.
leczą wszelkie cierpienia piersiowe gruntowne i w krótkim czasie, osobliwie suchotnikom polecają się jako najskuteczniejszy środek. Cena kartonu 6 złp. (2075)

PAPIER RIGOLLOT
Musztarda w liściach
do Sinapizmów
przyjętych w szpitalach paryzkich, w ambulansach i szpitalach wojskowych, w marynarce francuskiéj i w marynarce królewskiéj angielskiéj. (1815)
Przyjęcia powyższe stanowią rękojmią doskonałości PAPIERU RIGOLLOT, który w jednéj chwili może być przygotowany, odznacza się czystością i łatwością użycia.
Wymagać należy, aby się na nim znajdował podpis, jak obok: **P. RIGOLLOT.**
W Paryżu u fabrykanta, rue Vieille du Temple, 26; w Poznaniu w aptece p. Dra Mankiewicza i u R. Barcikowskiego w Bazarze; w Krakowie w aptece pana Trauczyńskiego; we Lwowie w aptece p. Mikolascha.

Siana
500 cent. ma jeszcze Dominium **Murzynowo borowe,** w powiecie Średzkim na sprzedaż. (2273)

Folwark proboszczowski w Gołańczy,
400 do 500 magd. m. będzie na dniu **13 maja r. b.** o godzinie 4 po południu publicznie na 9 do 12 lat wydzierżawiony. Żywy i martwy inwentarz do odkupienia. Kaucya przedlicytacyjna 400 tal. (2323)
Gołańcz, dnia 22 kwietnia 1873.
Ks. Ryński.

Posiadłość gruntu Sródka Nr. 4. Pana W. Lewickiego, przeszła na ręce pana restauratora Kittelmann za cenę 7,900 tal. Kontrakt zawarowany został dnia 22|4 1873. przez Pana Radzcę Nehring. (2337)

Tarce pod Jarocinem ma
korę dębową
na sprzedaż. (2284)
Zarząd leśny. Sobecki.

Poszukuje się kupna **400 szt. mocnych do opasu zdatnych**
skopów,
3 do 4 lat mających. Odbiór stósownie do życzenia sprzedającego. O zgłoszenia uprasza (2297)
Dominium Cerekwica.

200 sztuk
dobrze utuczonych
skopów
ma na sprzedaż **Dom. Ujazd** pod Grodziskiem. (2286)

Rządzca gospodarski,
wolny od wojskowości, doświadczony w swoim zawodzie, w sile wieku, posiadający chlubne świadectwa i rekomendacye, poszukuje miejsca od św. Jana. Prosi o wiadomość pod adresem **A. Z. Czempin** poste rest. (2047)

Rządzca, kawaler,
który 9 lat w swym zawodzie praktykuje, a beznany z gorzelnią, poszukuje posady od św. Jana. Bliższych szczegółów udzieli Wan **K. Gzoski** w Trzcianku p. Gembicami. (2242)

Urzędnik gospodarczy
Polak, kawaler, nie wojskowy, 7 lat przy gospodarstwie, życzy sobie odpowiedniego miejsca od 1 lipca. Poste restante **Ostroróg Lit. B. D. 25.** (2306)

Rządzca,
praktycznie i teoretycznie wykształcony, życzy sobie zmienić miejsce od św. Jana r. b. Łaskawe ofeęty sub **S. 50 poste restante Borek.** (2315)

Urzędnik, posiadający dostateczną praktykę, życzy sobie przyjąć miejsce w dobrém gospodarstwie jako quasi **ekonom** od św. Jana. — Oferty pod lit. **K. Z.** poste restante **Znin.** (2320)

Pisarz gospodarczy,
wolny od wojskowości, poszukuje od 1 lipca rb. miejsca. **Kuklinowo** poste rest. **A. K.** (2327)

Biuro zleceń (2243)
M. WESOŁOWSKIEGO
Wodna ul. 25
poleca **ekonomów, pisarzy gospodarczych** itd. lecz tylko dobrze poleconych.

Gorzelnik
wszechstronnie obeznany z parową maszyneryą przy większych gorzelniach, posiadający dobre świadectwa i rekomendacye, pozostający kilka lat na jednéj posadzie, życzy sobie od 1 lipca przyjąć inne miejsce. O łaskawe oferty uprasza się post. rest. **Ostroróg A. Z. 6543.** (2252)

Dominium **Raszkówek** p. Raszkowem poszukuje od św. Jana dobrze poleconego żonatego
kucharza.
Piśmienne zgłoszenia i świadectwa przyjmuje podskarbi p. Żyburski w miejscu. (2322)

Służący — strzelec,
kawaler, wolny od wojska, w dobre świadectwa opatrzony, który tylko w znacznych domach swe obowiązki pełnił, poszukuje innéj posady od 1 lipca r. b. Bliższa wiadomość na listy frankowane pod adresem: **M. W. Sliwniki** pod Skalmierzycami. (2319)

Służący, kawaler, wolny od wojskowości, z dobremi świadectwami, który pełnił obowiązki przez kilka lat po większych domach, życzy sobie przyjąć obowiązki w W. Ks. Poznańskiém lub Królestwie Polskiém. Bliższa wiadomość pod lit. **A. A. Śrem** poste rest. (2328)

GOSPODYNI w wieku dojrzałym, doświadczona we wszystkich gałęziach gospodarstwa jako też znająca się na kuchni, życzy sobie umieszczenia od św. Jana. Dowiedzieć się można o szczegółach u gospodyni hr. Potworowskich w Przysiece niem. pod Kościanem. (2322)

Teatr amatorski w Borku.
W niedzielę 27 kwietnia rb.
I. (2324)
Damy i Huzary
komedya w 3 odsłonach Al. hr. Fredry.
II.
Tajemnice starego miasta
krotochwila ze śpiewami w jednym akcie.
Początek o godzinie 7méj.

Kurs papierów na giełdach berlinskiéj i poznanskiéj

Berlin, 22 kwietnia.

Niemieckie papiery.

Dobrow. poż. państw.	4½	— p.
Prusk. poż. ukonsolid.	4½	104⅜ p.
dito dito dito	4	— p.
Obligi długu państwa	3½	89½ p.
Prem. poż. pańs. z 1864	3½	127¼ p.
Listy zast. wschodnio-pruskie	3½	83½ p.
dito	4	92¼ p.
dito	4½	100⅛ ż.
dito	5	— pł.
Lis .zast. pozn. (nowe)	4	90⅜ p.
dito dito szląskie	3½	— ż.
dito lit. A.	4	— pł.
dito nowe	4	90⅞ ż.
Zachodnio-pruskie	3½	81 p.
dito	4	90⅞ p.
dito	4½	100⅛ ż.
dito II serya	5	106 p.
dito nowe	4	— ż.
ditto ditto	4½	100⅛ ż.
Listy rent. poznańskie	4	93⅜ ż.
dito pruskie	4	94⅜ ż.
dito szląskie	4	95 p.

Akcye bankowe.

Bergsko-march. bank	4	101 pł.
Berliński bank (stare)	4	114½ p.
dito dito (nowe)	4	105½ p.
Berlińs. stowarz. bank.	5	148½ p.
dito dito kasowe	4	289⅛ ż.
Berlińs. bank lombard.	5	86 p.
Berlińs. bank meklers.	4	97 pł.
Berlińs. bank meklers. i produktów	5	98½ p.
Berliński bank produk. i handlu.	4	84 p.
Wrocław. bank dyskon.	4	113 p.
dito prow. weksl.	4	106 ż.
dito wekslowy	4	122⅜ p.
Centr. bank budowl.	5	400 p.
Centr. bank stowarz.	4	129¾ p.
Darmstadzki bank	4	181 pł.
dto zwany Zettelbank	4	107¾ p.
sawski bank kredyt.	fr.	143 p.
Niemiec. bank hyp. w Meiningn.	4	105 p.
Niem. bank Union.	4	111 pł.
Stowarzysz. dyskont.	4	288½ pł.
Gotajski bank kredyt.	4	112 p.
Hanowerski bank	5	108⅜ p.
Kwileckiego i Sp. bank	5	87 p.
Magdeb. stow. bankowe	4	116 p.
Magdeb. bank pryw.	4	108½ p.
Meinigski bank kredyt.	4	137 pł.
Austryack. zakład. kred.	5	202¾-½-⅝ p.
Austr.-niemiecki bank	4	124 p.
Wschodnio-niem. bank.	5	94½ p.
dito dito produk.	5	80 p.
Poznańs. bank prowinc.	4	109¾ p.
Pozn. bank prow. weks.	4	93½ p.
Pruski bank	4½	185½ pł.
Pruski zakład kredyt.	4	117⅜ p.
Prowincyonal. stowarz. dyskont.	5	167½ pł.
Szląskie stowarz. bank.	4	152½ p.
Tellus, stow. ban. poz.	4	113¼ p.

Akcye przemysłowe.

Berliński kantor drzew.	4	113 p.
dito Nordend.	4	95 p.
Niemieckie tow. budo.	5	89 p.
Stowarzysz. immol.	4	107⅞ p.
Browar Gratweil	5	106½ ż.
Niem. stow. ind. stal lit. A	5	112 p.
dito dito lit, B.	5	111⅜ p.
Dortmund Union (stare)	5	175⅜ p.
dito dito (nowe)	5	163¼ p.
Huty Hoerder	5	170 p.
dito Laura	5	250⅜ p.
dito Lauchhammer	5	112⅜ p.
dito Marienhütte	5	119 p.
dito Massener	4	127 p.
dito Redenhütte	5	111 p.
Erdmannsdorf przędz.	5	85½ p.
Hoffmann'a fabr. wag.	5	72 ż.
Kramsta fabr.	5	105⅛ p.
Berln. Passage.	6	103 p.

Akcye zakładowe i obligacye kolei żelaznych.

Akwizgrań.-mastrych.	4	43¾ pł.
Bergsko-marchijska	4	118½ p.
Berlińsko-zgorzelicka	4	109⅜ pł.
dito szczecińska	4	188½ p.
Czeska koléj zach.	5	107½ p.
Brzesko-grajewska	5	36 p.
Kolońsko-mindeńska	4	155½-5 p.
Krefeld-kępińska	5	55 p.
Galicyjska Karola Lud.	5	104½-3⅜ p.
Halls.-żóraw.-gubeńsk.	4	58½ pł.
Hanowersko-altenb.	5	76½ p.
Koléj Rudolfa	5	77⅜ pł.
Leodium-Limburg.	4	32 p.
Marchijsko-poznańska	4	55¾ pł.
Magdeburg-halb.	4	131 p.
Górnoszląs. kol. lit. A. C.	3½	212¾ pł.
dito lit. B.	3½	191 p.
Austr.-franc. koléj pań.	5	205¾-½-⅝ pł.
Austr. półn. zachodnia	5	132⅛-2 pł.
dito poł. państ. (Lomb.)	5	116¼-½-⅜ p.
Wschodniopruska kol. południowa	4	46½ p.
Kol. po praw. brz. Odry	5	126¾ pł.
Reichenberg-pard.	4½	78¼ p.
Nadreńska	4	145-4½ pł.
dito lit. B.	4	93½ p.
Reńska kolej (Nahe)	4	42⅝ p.
Rumuńska koléj	5	45⅝ p.
Rosyjska koléj państ.	5	93½ p.
Schwajc-Union	4	25¼ p.
dito zachod.	4	54 p.
Starogardzko-poznań.	4½	100⅜ p.
Warszawsko-bydg.	4	—
Warszawsko-wiedeńsk.	5	85⅜ p.
Berlińsko-póln. z pr. p	5	63¼ p.
Krefeld-kępiń. z pr. p.	6	— p.
Halls.-żur.-gub. z pr. p.	5	75½ p.
Marchijsko-pozn. z pr. p.	5	76¾ p.

Zagraniczne papiery.

Austr. renta sreb.	4½	67 pł.
dito papier.	4½	64⅞ pł.
dito losy z 1854.	4	98 p.
dito losy z 1858	fr.	119 p.
dito losy z 1860	5	95⅛ p.
dito losy z 1864	fr.	99½ p.
Rosyj. poż. prem. 1864	5	129½ p.
dito dito 1866	5	127½ p.
Rosyjsk. pols. obligacye skarbowe	4	76¾ p.
Pols. listy zast. III em.	4	76¾ p.
dito nowe	5	76¼ p.
dito likwidacyjn.	4	64½ p.
Ameryk. pożycz. 1881	6	100⅛ p
Ameryk. pożycz. 1882	6	97½ p.
dito nowa	5	96½ p.
Renta francuzka	5	88 p.
Rumuńska pożyczka	8	— pł.
Pożycz. tureckaz r. 1865	5	52⅝ ż.
dito z r. 1869	6	64 ż.

Moneta w złocie, śrebrze i papierach.

	Szt.	
Fryderyksdory	20	113⅓ pł.
Napoleonsdory	1	5. 10½ pł.
Imperyały	1	5. 15½ ż.
Dolary	1	1. 11⅓ p.
Złoto w sztab. funt celn.		— — żą.
Śrebra funt celny		— pł.
Austryack. noty bank.		91¾ p.
Rosyjskie noty bank.		81¼ pł.
Francuskie noty bank.		79⅛ p.
Dyskonto wekslowe		5
dito lombardowe		6

Poznan, 23 kwietnia.

Listy rentowe i zastawne.

Pozn. listy zastawne	3½	95 ż.
Nowe listy zastawne	4	90½ p.
Listy rentowe pozn.	4	93¾ p.
Prowinc. obligacye	5	100⅛ ż.
Powiatowe obligacye	5	100¼ p.
Powiatowe obligacye	4½	92¾ p.
Obligacye miejskie	4	90 ż.
dito dito	5	100½ p.
Szląskie listy zastawne	3½	83½ p.
Szlaskie listy rent.	4	94 ż.

Akcye bankowe.

Berl. stowarz. bank.	5	154 ż.
dito dysk. komand.	4	286 p.
Wrocł. bank dysk.	4	113½ p.
dito dito wekslowy	4	129 ż.
Kwilecki, Potocki i Sp.	5	87 p.
Meiningski bank kred.	4	143 p.
Niemiec. bank hipot. w Meining.	4	104 p.
Wschod.-niem. bank	5	93¼ p.
dito produk.	5	78 ż.
Austr. zakład kredyt.	5	201¾ p.
Pozn. bank prowinc.	4	111 ż.
dito prow. i weks.	4	92½ p.
Prus. zakład kredyt.	4	123 p.
Szlaskie stowarz. bank.	4	153½ ż.
Tellus	4	113 ż.

Papiery pruskie.

Pruska poż. ukonsolid.	4	96¾ p.
dito dito	4½	104 ż.
Dobrowol. poż. państ.	4½	100½ p.
Prem. poż. państ. 1855	3½	127 p.
Obligi długu państwa.	3½	89⅝ p.

Krajowe koleje.

Akwizgr.-mastr. akc. z.	4	44 p.
Berl.-zgorz. akc. z.	4	109 p.
dito póln. pr. p.	5	67 p.
Bergsko-marchij. akc. z.	4	51 p.
Kolońsko-mind. akc. z.	4	156 p.
Krefeld-kępiń. ak. zak.	5	88 p.
Halsko-żóraw.-gub. ak. z	4	59 p.
dito z praw. pierw.	5	77 p.
Hanowers.-altenb. akc. z.	5	76½ ż.
Mag.-halb. akc. z.	4	130 p.
Marchijsko-pozn. akc. z.	4	55¾ p.
Dolno-szl.-march. akc. z.	4	90 p.
Górnoszl. lit. A i C. ak. z.	3½	213 ż.
dito lit. B. akc. z.	3½	190 p.
Wsch. prus. poł. akc. z.	4	46⅜ ż.
Koléj po pr.. brz. Odry akcye zak.	5	127 p.
Reńska kolej akc. z.	4	145 ż.
dito (Nahe) akc. z.	4	43½ p.
Starogardzko-pozn. ak. z	4½	100 ż.

Zagraniczne koleje.

Czeska koléj zach. ak. z.	5	107½ p.
Brześć.-grajew. akc. z.	5	36¼ ż.
Koléj Elżbiety akc. z.	5	111 p.
Galic. kol. K. Lud. ak. z.	5	103½ p.
Koléj Rudolfa akc. z.	5	76 ż.
Leodyum Limburg. ak. z.	4	32¼ p.
Aust. franc. kol. pńst. ak.	5	— p.
dito półn.-zachod. ak. z.	5	130 p.
dito poł.-państ (Lomb.) akcye zak.	5	116 p.
Reichenb.-pardub. ak. z.	4½	78 ż.
Rumuńska kol. akc. z.	5	46 p.
Rosyj. kol. państ. ak. z.	5	93 p.
Szwajcar. Unia akc. z.	4	54 p.
dito zachod. akc. z.	4	25½ p.
Tamines-land. akc. z.	4	18 p.
Warszawsko-bydg. ak. z.	4	— p.
Warszawsko-wied. ak. z.	5	86 p.

Zagraniczne papiery.

Amer. poż. 1882	6	97 ż.
dito 1885	6	98 ż.
Włoska renta	5	61½ ż.
dito akcye tytun.	6	630 ż.
dito obligacye tyt.	6	93 p.
Austr. noty bank.	—	91⅜ ż.
dito renta papierowa	4½	64½ ż.
Austr. renta srebrna	4½	67 p.
Pols. lik. listy	4	65 ż.
Ros. listy zast. na grn.	5	91 p.
Ros.-amer.-poż. z 1870	5	91 ż.
dito 1871	5	91 p.
Ros. noty bank.	—	81½ p.
Poż. tur. z 1865	5	53 p.
dito dito. z 1869	6	64 ż.

Losy.

Brunświckie	—	25 ż.
Bukaresztskie	—	— ż.
Kolońsko-mindeńskie	3½	94½ p.
Finlandzkie	—	10 ż.
Austr. losy (50)	—	95 p.
Medyolańskie	—	— ż.
Meiningskie	5	5 p.
400 frc. losy tureckie	3	170 p.

Akcye przemysłowe.

Centr. bank bud. Berlin.	5	395 ż.
Berlińs. kantor drzewa.	4	112 ż.
Erdmannsdorf przędz.	5	86 ż.
Hoffmann'a fabr. wag.	5	76 p.
Huta Hoerder	5	170 p.
Stowarzysz. immobil.	4	108½ p.
Kramsta fab.	5	— p.
Huty Lauchhammer	5	110 pł.
dito Laura	5	253 p.
dito Marienhütte	5	120 ż.
Pozn. bro. (Feldschloss)	—	100 ż
dito bank budowl.	—	94½ p.
Huty Redenhütte	5	113 p.

Drukiem i Nakładem drukarni J. I. Kraszewskiego (Dr. W. Łebiński) w Poznaniu.